

Prifysgol Cymru

Rhif elusen: **1146516**

**Datganiadau Ariannol Cyfunol
Am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31
Gorffennaf 2024**

**Prifysgol Cymru
University of Wales**

CONTENTS

Tudalennau

Aelodau	3
Manylion gweinyddol ac ymgynghorwyr proffesiynol	4
Cyflwyniad gan Gadeirydd y Cyngor a'r Is-Ganghellor	5
Adolygiad gweithredol ac ariannol	7
Datganiad o lywodraethu corfforaethol	18
Adroddiad yr archwilydd annibynnol i Gyngor Prifysgol Cymru	23
Datganiadau Cyfunol a rhai'r Brifysgol o incwm cynhwysfawr	28
Datganiadau cyfunol a rhai'r Brifysgol o newidiadau mewn cronfeydd wrth gefn	29
Datganiadau cyfunol a rhai'r Brifysgol o sefyllfa ariannol	30
Datganiad cyfunol o lifoedd arian parod	31
Datganiad o bolisïau cyfrifo	32
Nodiadau i'r cyfrifon0}	37

ADMINISTRATIVE DETAILS AND PROFESSIONAL ADVISORS**Aelodau**

Aelodau o gorff llywodraethu'r Brifysgol, y Cyngor, yw Ymddiriedolwyr y Brifysgol. Mae'r rhai a wasanaethodd yn ystod y flwyddyn (hyd at gyfarfod y Cyngor pan lofnodwyd y datganiadau ariannol) wedi'u rhestru isod. Darperir presenoldeb (%) yng nghyfarfodydd y Cyngor yn 2023/24 mewn cromfachau.

Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu'n ffurfiol y diffiniad o annibyniaeth a ddatblygwyd gan y sector mewn ymateb i Adolygiad o Drefniadau Llywodraethu Prifysgolion Cymru. Nid yw aelodau annibynnol yn fyfyrwyr cofrestredig nac yn aelodau o staff y Brifysgol ac mae eu penodiad a'u cyfrifoldebau yn gyson â'r diffiniad. Caiff Cofrestr gyhoeddedig o Fuddiannau Aelodau ei hadolygu a'i diweddarau'n flynyddol, a disgwylir i aelodau nodi'n benodol ar ddechrau a diwedd pob cyfarfod unrhyw faterion y gallai fod iddynt oblygiadau o ran eu buddiannau. Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn y Datganiad o Lywodraethiant Corfforaethol.

Aelod Ex Officio

Yr Is-Ganghellor (100%)

Aelodau Annibynnol

Yr Hybarch A. J. Randolph Thomas (Ymddiswyddodd 31.12.2023) (100%)

Emlyn Dole (Cadeirydd) (100%)

Justin Albert OBE (75%)

Timothy J Llewellyn (100%)

Arwel Ellis Owen OBE (Ymddiswyddodd 31.07.2024) (75%)

Dr Elizabeth Siberry OBE (75%)

Maria Stedman (Ymddiswyddodd 31.12.2023) (100%)

Will Roberts (100%)

Deris Davies Williams MBE (75%)

Aelodau Cyfetholedig

Geraint Evans (75%)

Iwan Thomas (100%)

Aelod o'r Staff

Dr Stuart Robb (100%)

Clerc ac Ysgrifennydd: Sarah Clark (Penodwyd 01.04.2024) (100%) / Rebecca Doswell (Ymddiswyddodd 31.03.2024) (100%)

ADMINISTRATIVE DETAILS AND PROFESSIONAL ADVISORS**Statws Cyfreithiol**

Sefydlwyd y Brifysgol drwy Siarter Frenhinol ym 1893 (RC000676) ac mae'n elusen gofrestredig (rhif 1146516). Y brif swyddfa yw Cofrestrfa'r Brifysgol, Rhodfa'r Brenin Edward VII, Parc Cathays, Caerdydd CF10 3NS. Datgelir enwau aelodau Cyngor y Brifysgol (sydd hefyd yn gweithredu yn ymddiriedolwyr ar yr elusen) ar y dudalen flaenorol.

Ymgynghorwyr Proffesiynol

Prosiect Annibynnol

Allanol

Mewnol

KPMG, 3, Sgwâr y Cynulliad, Cei Britannia, Caerdydd CF10 4AX

Mazars, 1 Caspian Point, Pierhead Street, Caerdydd CF10 4DQ

Bancer

HSBC Bank plc, 56 Heol y Frenhines, Caerdydd. CF10 2PX

Ymgynghorydd Yswiriant

University Mutual Association Ltd,
4th Floor, 5 St. Helen's Place, Llundain. EC3A 6AB

Ymgynghorydd Pensiynau

Mercer Ltd, 1 Whitehall Quay, Whitehall Road, Leeds. LS14HR

Ymgynghorydd Buddsoddi

Jaggers & Associates, Exchange Quay, Salford. M5 3EQ

Cyfreithiwr

Blake Morgan, Bradley Court, Plas-y-Parc, Caerdydd. CF10 3DP
Eversheds LLP, 1 Sgwâr Callaghan, Caerdydd CF10 5BT

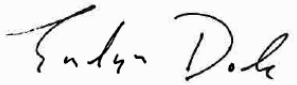
INTRODUCTION BY THE CHAIR OF COUNCIL AND THE VICE CHANCELLOR**Cyflwyniad gan Gadeirydd y Cyngor**

Rwy'n falch o gyflwyno'r Adroddiad Blynyddol a'r Datganiad Gweithredu Ariannol ar gyfer y flwyddyn academaidd 2023-24, sef fy mlwyddyn gyntaf yn Gadeirydd y Cyngor. Dechreuais yn rôl Cadeirydd y Cyngor ar 1 Medi 2023 ac rwyf wedi gwerthfawrogi profiad ac arweiniad fy nghyd-aelodau a'r Cadeirydd sy'n gadael yn fawr yn fy mlwyddyn gyntaf. Hoffwn ddiolch i aelodau'r Cyngor yn y gorffennol a'r presennol a'i bwyllgorau amrywiol am eu hymrwymiad a'u cyfraniad i'r Brifysgol. Maent wedi parhau i ddarparu cymorth ymroddedig i nodau ac uchelgeisiau'r Brifysgol ac wedi sicrhau bod trefniadau llywodraethu a chraffu priodol ar waith.

Mae dros ddeng mlynedd ers i Brifysgol Cymru gyhoeddi Adduned Cymru ffurfiol wrth iddi ailddatgan ei hymrwymiad, yn rhan o'r gwaith o integreiddio'n ffurfiol Brifysgol Cymru â Phrifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant (PCYDDS), i ddiogelu rhai o'r asedau diwylliannol a threftadaeth sy'n gysylltiedig â'r Brifysgol. Dros y degawd diwethaf, mae'r Brifysgol wedi cymryd rhan mewn cyfres o fentrau strwythurol sydd wedi diogelu etifeddiaeth Prifysgol Cymru.

Un o'r pethau hanfodol i Gyngor y Brifysgol fu delio â materion etifeddiaeth wrth iddo sicrhau'r gwaith integreiddio â PCYDDS. Wrth wneud hynny, mae wedi, trwy lywodraethu da, proses ddyledus a gweithredu strwythuredig wedi llwyddo i gyflawni'r addewidion allweddol a wnaed dros ddegawd yn ôl. Mae natur gweithrediad o'r fath wedi galw ar y Brifysgol i fuddsoddi a dadfuddsoddi mewn modd priodol, gan hefyd fod yn ystyriol o ddiogelu'r asedau diwylliannol sy'n gysylltiedig â Phrifysgol Cymru. Mae wedi cynnwys y buddsoddiad parhaus yng ngallu cyfalaf deallusol Gwasg Prifysgol Cymru (GPC). Mae GPC wedi parhau i gefnogi a lledaenu ysgolheictod o Gymru a'r cyffiniau i gynulleidfa fyd-eang trwy gyhoeddi ymchwil ysgolheigaidd yn y Dyniaethau, y Celfyddydau a'r Gwyddorau Cymdeithasol.

Rwy'n ddiolchgar i staff ac aelodau Cyngor y Brifysgol am eu cymorth parhaus a gwerthfawr.

Emlyn Dole
Cadeirydd y Cyngor

INTRODUCTION BY THE CHAIR OF COUNCIL AND THE VICE CHANCELLOR**Cyflwyniad gan yr Is-Ganghellor**

Ar 1 Medi 2023, cefais y fraint o gymryd yr awenau yn Is-Ganghellor a Phrif Swyddog Cyfrifyddu'r Brifysgol. Rwy'n hynod falch o gael y cyfle i arwain sefydliad mor wych a hanesyddol ac rwy'n talu teyrnged i'r rhai sydd wedi chwarae rhan bwysig ar fy nhaith.

Mae'r adolygiad hwn yn edrych yn ôl ar waith y Brifysgol yn ystod 2023 a 2024 ac felly mae'n rhaid i mi ganmol eraill am eu hymrwymiad a'u diwydrwydd wrth symud y Brifysgol yn ei blaen yn ystod cyfnod digynsail a heriol i'r sector, ac i'n cymdeithas yn gyfan gwbl.

Mae fy mlwyddyn gyntaf yn Is-Ganghellor wedi canolbwyntio ar gwrdd â chydweithwyr ar draws y sefydliad wrth i ni geisio llunio cynllun strategol sefydliadol newydd. Mae'r cyfarfodydd hyn wedi rhoi cyfle i mi wrando ar farn cydweithwyr ac i gael cipolwg amhrisiadwy ar waith Prifysgol Cymru.

Ers 2012, strategaeth y Brifysgol fu paratoi ar gyfer integreiddio ac uno o safbwynt academiaidd a gweinyddol â Phrifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant (PCYDDS). Ym mis Gorffennaf 2017 roedd Cyngor y Brifysgol yn fodlon symud i gam nesaf yr uniad ffurfiol a chyfunwyd swyddogaethau academiaidd a gweinyddol Prifysgol Cymru a'r Drindod Dewi Sant drwy Weithred ffurfiol ym mis Awst 2017. Y cam nesaf i fod oedd yr uno cyfansoddiadol, nid oedd amserlen ffurfiol wedi'i gosod ar gyfer cwblhau'r uno hwn ac mae'r cynlluniau integreiddio wedi'u gohirio.

Yn ystod y flwyddyn parhaodd swyddogion ac ymddiriedolwyr y Brifysgol i archwilio fframwaith cydffederal a fyddai'n caniatáu i'r Brifysgol ystyried goblygiadau'r Ddeddf Addysg Drydyddol newydd (2022) a sefydlu'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil. Parhaodd y gwaith o ddatblygu'r fframwaith wedi parhau gydol y flwyddyn rhwng y Brifysgol, Grŵp PCYDDS, sy'n cynnwys Coleg Sir Gâr a Choleg Ceredigion yn golegau cyfansoddiadol, yn ogystal â thri phartner AB arall.

Parhaodd Prifysgol Cymru i reoli'r broses o adael ei darpariaeth gydweithredol a chynnal y llywodraethiant academiaidd y mae wedi parhau drwyddo i'w sicrhau bod ei strwythurau'n parhau i fod yn briodol ar gyfer goruchwyllo ansawdd a safonau dyfarniadau academiaidd y Brifysgol.

Hoffwn hefyd ddweud diolch o galon i Gorff Llywodraethu, cydweithwyr a myfyrwyr y Brifysgol am eu cymorth parhaus a gwerthfawr.

Yr Athro Elwen Evans, CB
Is-Ganghellor

OPERATING AND FINANCIAL REVIEW

Paratoi'r datganiadau ariannol cyfunol

Mae'r datganiadau ariannol cyfunol ar gyfer y flwyddyn hyd at 31 Gorffennaf 2024 wedi'u paratoi yn unol â'r gyfraith berthnasol a Safonau Cyfrifeg y DU, gan gynnwys y Datganiad o Arferion a Argymhellir – Cyfrifyddu ar gyfer Addysg Bellach ac Uwch 2019, y Cyfarwyddyd Cyfrifon ar gyfer 2023/24 a gyhoeddwyd gan y Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru (wedi'i ddisodli gan gan Medr, y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil o Awst 2024 ymlaen), a Safon Adrodd Ariannol 102 – y Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y Deyrnas Unedig a Gweriniaeth Iwerddon (FRS 102).

Mae'r datganiadau ariannol cyfunol ar gyfer y flwyddyn hyd at 31 Gorffennaf 2024 wedi'u paratoi ar sail busnes gweithredol fel y nodir ar dudalen 31.

Sail Cyfuno

Mae'r datganiadau ariannol cyfunol yn cynnwys y Brifysgol a'i his-gwmnïau; Awen Wales Limited a Gwasg Gregynog Cyfyngedig, am y flwyddyn hyd at 31 Gorffennaf 2024.

Datganiad budd cyhoeddus

Mae'r Brifysgol yn elusen gofrestredig a'i rhif elusen yw 1146516.

Mae cyflawni'r amcanion strategol a ddisgrifir uchod hefyd wedi cyflawni amcanion elusennol y Brifysgol, sef er mwyn hyrwyddo addysg, dysgu ac ymchwil ac i wasanaethu Cymru a'i phobl.

Wrth osod ac adolygu amcanion a gweithgareddau'r Brifysgol, mae Cyngor y Brifysgol wedi rhoi sylw dyledus i ganllawiau'r Comisiwn Elusennau ar adrodd ar fudd cyhoeddus ac yn arbennig i'w ganllawiau budd cyhoeddus atodol ar hyrwyddo addysg.

Mae'r adolygiad gweithredol isod yn nodi gweithgareddau'r Brifysgol i gefnogi ei hamcanion strategol ac elusennol.

Polisïau Buddsoddi Moesegol a bancio

Disgwylir i Gyngor y Brifysgol (yn ymddiriedolwyr cronfeydd gwaddol y Brifysgol) weithredu er budd pennaf buddiolwyr yr arian y mae'n gyfrifol amdano. Mae'r buddiolwyr yn cynnwys y Brifysgol hithau, staff a myfyrwyr. Polisi'r Cyngor yw anelu at yr enillion ariannol gorau posibl ar fuddsoddiadau, yn gyson â phroffil risg priodol, a gall eithrio buddsoddiadau o'r portffolios buddsoddi os yw nodau'r cyrff dan sylw yn anghydnaws â'i hamcanion.

Cyfle Cyfartal

Ar 1 Awst 2017, mabwysiadodd y Brifysgol systemau ac arferion cyfle cyfartal Y Drindod Dewi Sant, y mae eu hymrwymiad i gydraddoldeb ac amrywiaeth wedi'i nodi yn ei *Chynllun Cydraddoldeb Strategol 2024/28*. Nod y Brifysgol yw creu diwylliant o fod yn agored a pharchus lle mae rhwystrau i'r rhai sydd â nodweddion gwarchodedig yn cael eu nodi a'u dileu. Mae am i'w phobl deimlo'n ddiogel ac yn werthfawr, a chyflawni eu potensial llawn er lles yr unigolyn, y sefydliad a'r cymunedau ehangach. Mae'n dymuno hyrwyddo cyfle cyfartal, arferion gweithio teg, a pherthnasoedd rhyngpersonol da ar draws ei chyrff staff a myfyrwyr.

Iechyd a Diogelwch

Ni fu unrhyw ddigwyddiadau diogelwch i adrodd arnynt yn 2023/24 na damweiniau a fu bron â digwydd. Ar 1 Awst 2017, mabwysiadodd y Brifysgol systemau ac arferion iechyd a diogelwch PCYDDS, a oedd yn drawsnewidiad llyfn gan fod y ddau sefydliad wedi gweithio'n agos yn flaenorol i alinio trefniadau yn ystod y cyfnod cyn yr uno.

OPERATING AND FINANCIAL REVIEW

Y Gymraeg

Mae Cynllun Iaith Gymraeg y Brifysgol yn trin y Gymraeg a'r Saesneg yn gyfartal – a'r un statws a dilysrwydd i'r naill a'r llall yn cael yr ym mhob maes gwasanaeth ac wrth ymgysylltu â myfyrwyr, staff a'r cyhoedd. Ar 1 Awst 2017, mabwysiadodd y Brifysgol bolisi ac arferion PCYDDS ynghylch y Gymraeg, a oedd yn drawsnewidiad llyfn gan fod y ddau sefydliad wedi gweithio'n agos yn flaenorol i alinio trefniadau yn ystod y cyfnod cyn yr uno. Mae aelodau newydd o staff yn derbyn hyfforddiant ymwybyddiaeth o'r Gymraeg fel rhan o'r cyfnod sefydlu ac mae gofynion hyfforddi'r holl staff yn cael eu hadolygu fel rhan o'r broses flynyddol o arfarnu staff.

Prif risgiau ac ansicrwydd

Y prif risgiau a'r ansicrwydd a wynebir gan y Brifysgol yw'r canlynol:

- Rheoli llif arian yn ystod y flwyddyn, yn enwedig yng ngoleuni effaith amseru derbyniadau incwm ar falansau arian parod a ddelir o fewn y Brifysgol ar unrhyw un adeg mewn amser;
- Recriwtio a chadw myfyrwyr cartref o gofio'r amgylchedd economaidd ansicr a thueddiadau demograffig;
- Rheoli'r perthnasoedd presennol â'i phartneriaid darpariaeth cydweithredol; a
- Datblygu strategaeth ariannol gynaliadwy ar gyfer unedau synhwyrol sy'n rhan o Adduned Cymru.

Mae'r swyddogion a'r ymddiriedolwyr yn fodlon bod rheolaeth ariannol y Brifysgol yn parhau mewn modd darbodus sy'n cynnal neu sy'n tyfu asedau net a balansau arian parod y Brifysgol yn ystod cyfnod lle mae'r cynllun busnes newydd yn cael ei ddatblygu. Wrth i'r cynllun ddatblygu bydd y swyddogion a'r ymddiriedolwyr yn ystyried risgiau a chyfleoedd sy'n dod i'r amlwg ac yn datblygu cynlluniau lliniaru pan fo'n berthnasol.

Rhagolygon y dyfodol

Mae'r amgylchedd presennol yn y sector yn heriol ond mae'r Brifysgol wedi rheoli ei hadnoddau dros y blynyddoedd diwethaf mewn ffordd sy'n ei rhoi mewn sefyllfa dda i ddatblygu ei chynllun busnes newydd gan sefydlu ffrydiau incwm newydd yn y blynyddoedd i ddod ac yn galluogi'r Brifysgol i dyfu. Yn ystod datblygiad cychwynnol a gweithrediad y cynllun busnes, mae'r ffocws ar gynnal y sefyllfa asedau net gyfredol gan greu rhywfaint o arian parod i gynnal sefyllfa busnes gweithredol.

Datgan gwybodaeth i'r archwilydd

Lle mae pob un o'r aelodau a fu'n dal swydd ar ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad hwn dan sylw:

- a) nid oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad yw archwilydd y Brifysgol yn ymwybodol ohoni; a
- b) mae pob aelod wedi cymryd yr holl gamau y dylai fod wedi'u cymryd i fod yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac i gadarnhau bod Archwilydd y Brifysgol yn ymwybodol o'r wybodaeth honno.

OPERATING AND FINANCIAL REVIEW

Darpariaeth Gydweithredol

Mae ymadawiad y Brifysgol o ddarpariaeth gydweithredol wedi'i rheoli yn seiliedig ar dair egwyddor. Mae'r rhain yn cadarnhau y bydd y Brifysgol yn ystod y broses ymadael: (i) yn cymryd pa gamau ychwanegol bynnag y mae eu hangen i sicrhau ansawdd y ddarpariaeth a sicrhau safonau academiaidd ei ddyfarniadau; (ii) cyflawni ei gyfrifoldeb i alluogi myfyrwyr i gwblhau eu hastudiaethau sy'n arwain at ddyfarniad mewn ffordd sy'n gyson â rheoliadau perthnasol y Brifysgol; (iii) yn anrhydeddu'r contractau sydd ar waith ar gyfer pob canolfan gydweithredol sy'n parhau i fod mewn sefyllfa dda.

Yn ystod y cyfnod adrodd, mae'r Brifysgol wedi gweld gostyngiad o 80% yn ei myfyrwyr o dan y model gwasanaethau a ddilyswyd ac wedi gadael pedair canolfan gydweithredol arall. Ar ddiwedd 2023/24, roedd nifer y myfyrwyr a oedd yn astudio mewn canolfannau cydweithredol wedi gostwng i oddeutu 40 (i lawr o dros 28,000 pan gyhoeddwyd y byddai'r Brifysgol yn gadael darpariaeth gydweithredol).

Yn ystod blwyddyn academiaidd 2023/24, mae'r Brifysgol wedi cynnal y strwythur llywodraethu academiaidd a weithredwyd yn 2019/20, lle mae wedi parhau i sicrhau bod ei strwythurau trafod yn parhau i fod yn briodol ar gyfer goruchwyllo ansawdd a safonau dyfarniadau academiaidd y Brifysgol. Yn ystod y cyfnod, mae'r Brifysgol wedi derbyn ac wedi ystyried 38 adroddiad gan arholwyr allanol, cymedrolwyr a Swyddogion y Brifysgol yn ystyried safonau sicrhau ansawdd a safonau academiaidd dyfarniadau'r Brifysgol. Mae'r Brifysgol yn parhau i ymgorffori ei dull systematig o fynd i'r afael ag unrhyw gamau sy'n codi o'r adroddiadau. Mae'r Brifysgol yn parhau i gyflawni hyn drwy'r Swyddfa Partneriaethau Cydweithredol sy'n gyfrifol am gefnogi canolfannau cydweithredol PC a phartneriaethau PCYDDS.

Gwasg Prifysgol Cymru (GPC)

Mae'r flwyddyn ariannol hon wedi bod yn heriol gan ein bod wedi gweld effaith yr argyfwng costau byw ar draws y diwydiant. Yn y sector Addysg Uwch, mae recriwtio myfyrwyr, llai o gyllid gan y llywodraeth a chostau cynyddol wedi creu llawer o heriau ac mae GPC, fel Gweisg Prifysgol ledled y DU, wedi gweld gostyngiad yng ngwerthiant llyfrau academiaidd yn 2023-24 wrth i gyllidebau rhai adrannau a llyfrgelloedd gael eu torri.

Er gwaethaf hyn, mae GPC wedi cael blwyddyn gymharol gryf, a gall nodi nifer o lwyddiannau. Yn ystod y flwyddyn ariannol, roedd GPC yn falch o gyhoeddi 32 o lyfrau print ac e-lyfrau academiaidd newydd a 13 o argraffiad newydd o gyfnodolion ar draws ein portffolios Astudiaethau Cymreig a'r Dyniaethau a'r Gwyddorau Cymdeithasol; a'r cyntaf yn cynnwys dau lyfr Cymraeg newydd. Fe wnaethom hefyd gwblhau 32 o ailargraffiadau ac argraffiadau newydd.

Yn Astudiaethau Cymreig, mae'r cynnydd diweddar yn lefel cyllid CCAUC (Medr erbyn hyn) a'i ddychwelyd i reolaeth GPC yn parhau i fod o fudd trwy fywiogrwydd o'r newydd yn y rhestr, gan arwain at gynydd yn nifer y cynigion Astudiaethau Cymreig a dderbyniwyd, a gomisiynwyd, ac a gyhoeddwyd.

Ym mis Tachwedd 2023 cyhoeddwyd llyfr nodedig ym maes astudiaethau hanes Cymru, sef Towards Modern Nationhood gan yr Athro Robin Okey: Cymru a Slofenia c. 1750-1918. Yn anffodus, bu farw'r Athro Okey yn fuan ar ôl cyhoeddi ei lyfr a fydd yn dyst parhaol i'w gyfraniad aruthrol dros gyfnod o hanner can mlynedd i hanes Cymru. Mae'r llyfr wedi cael canmoliaeth uchel ac wedi ennill Gwobr Francis Jones, a ddyfarnwyd gan Goleg yr Iesu, Prifysgol Rhydychen, am y llyfr gorau a gyhoeddwyd ar hanes Cymru yn 2023.

Yn ystod y flwyddyn ariannol hon, cyhoeddwyd nifer o lyfrau pwysig ac arloesol eraill ym meysydd hanes a llenyddiaeth Cymru, gan gynnwys Gender in Modern Welsh History, a olygwyd gan Paul O'Leary, Beth Jenkins a Stephanie Ward yng nghyfres GPC sy'n bodoli ers tro, Astudiaethau Rhywedd yng Nghymru. Mae'r gyfrol olygedig hon yn mynd â'r astudiaeth o rywedd yng Nghymru i feysydd newydd cyffrous. Cyhoeddodd y Wasg hefyd gyfrol sylweddol ar Sefydliad Brenhinol Abertawe ac Amgueddfa Gyntaf Cymru mewn cydweithrediad â Sefydliad Brenhinol De Cymru (RISW) ac wedi'i golygu gan Helen Hallesy a Gerald Gabb; a dwy astudiaeth bwysig o hanes a llenyddiaeth yr oesoedd canol a modern cynnar Cymru gan ymchwilyr ar ddechrau eu gyrfa - Gentility in Early Modern Wales gan Dr Sadie Jarrett a Grammar and Poetry in Late Medieval and Early Modern Wales gan Dr Michaela Jacques. Mewn hanes modern, llenwodd monograff arall gan ymchwilydd eithriadol ar ddechrau ei yrfa, sef Dr Sam Blaxland, fwllch yn hanesyddiaeth Cymru trwy fanylu ar hanes y Blaid Geidwadol yng Nghymru 1945-1997.

OPERATING AND FINANCIAL REVIEW

Yn Gymraeg, ar ddechrau 2024 cyhoeddwyd astudiaeth arloesol a gwreiddiol Ruth Richards o waith y ffotograffydd Cymreig Fictoraidd John Thomas, Golwg Ehangach ac astudiaeth David Callander, Trawffurfio'r Seintiau, yn seiliedig ar ei ddarganfyddiad prin o lawysgrif Gymreig gynnar Gymraeg yn Llyfrgell Prifysgol Iâl.

Ar draws ein portffolio Dyniaethau a'r Gwyddorau Cymdeithasol, cyhoeddom ragor o deitlau arloesol ar draws ein cyfres flaenllaw. Roedd 2023-24 yn cynnwys y llyfrau nodedig canlynol;

Matthew Gregory Lewis: The Gothic and Romantic Literary Culture (Gothic Literary Studies) gan yr ysgolhaig Gothig blaenllaw, yr Athro Dale Townsend o Brifysgol Fetropolitan Manceinion. Mae'r monograff yn cynnig ystyriaethau unigryw, ffres o MGL, yn seiliedig ar ymchwil archifol helaeth ledled Prydain, Gogledd America, a'r Caribî.

Postcolonial Spain: Coloniality, Violence and Independence (Iberian and Latin American Studies) wedi'i golygu gan yr Athro Helena Miguélez-Carballeira o Brifysgol Bangor. Mae'r llyfr pwysig hwn yn ystyried symudiadau gwrthdrefedigaethol a ymlywodraethol yn y Sbaen fodern, yn erbyn cefndir ôl-imperialaidd hanesyddol. Yn wreiddiol o Galicia, anrhydeddwyd yr Athro Miguélez-Carballeira yn Eisteddfod 2024 yn "enghraifft ddisglair o sut y gall ysgolheigion rhyngwladol sydd â theimlad dros ein diwylliant, a'n gwybodaeth am ein hiaith, gyfoethogi ein bywyd cenedlaethol."

Queer for Fear: Horror Film and the Queer Spectator (Horror) gan Dr Heather Petrocelli, ysgolhaig annibynnol yn yr Unol Daleithiau. Mae'r astudiaeth empirig ryngddisgyblaethol nodedig hon o'r gymuned LHDTG+ yn cynnig y ddealltwriaeth gyntaf o chwaeth y gynulleidfa gwiar, ond mae hefyd yn tystio pam mae gan y gynulleidfa hon berthynas mor unigryw â'r ffurf arswyd.

Cyhoeddwyd nifer uchel o rifynnau newydd o gyfnodolion GPC yn ystod y flwyddyn ariannol hon. Cyflawnodd y Wales Journal of Education, sef cyfnodolyn Mynediad Agored cwbl ddwyieithog wedi ei ariannu gan Lywodraeth Cymru, ein nodau o ran nifer y rhifynnau a gyhoeddwyd, a chynnwys ychwanegol mewn podlediadau ac ar wefan bwrpasol y cyfnodolyn.

Roedd GPC hefyd yn falch iawn o gyhoeddi dwy gyfres newydd arloesol yn 2023-24 - Race, Ethnicity, Wales and the World, gyda Golygyddion y Gyfres Charlotte Williams a Neil Evans, a Literary Geography: Theory and Practice gyda Golygyddion Cyfres Sheila Hones a James Thurgill. Bydd y ddwy gyfres yn lansio yn gynnar yn 2024-25 gyda dau deitl newydd yr un.

O ran gwobrau eleni, yn Astudiaethau Cymreig, enillodd Cranogwen gan yr Athro Jane Aaron wobwr Llyfr y Flwyddyn Cymru 2024 yn y categori ffeithiol greadigol yn Gymraeg; enillodd Towards Modern Nationhood gan yr Athro Robin Okey Wobr Francis Jones Coleg yr Iesu am 2023; ac enillodd Mae'r Beibl o'n Tu gan Dr Gareth Evans-Jones Wobr Goffa Ellis-Griffith ym mis Rhagfyr 2023.

Yn y Dyniaethau a'r Gwyddorau Cymdeithasol, enwebwyd chwe llyfr o'r gyfres Astudiaethau Llenyddol Gothig am wobwr y Gymdeithas Gothig Ryngwladol; pump am y monograff gorau: Financial Gothic gan A. Bride, Prifysgol Manceinion; Cornish Gothic gan J. Passey, Prifysgol Bryste, Romantic Medicine and the Gothic Imagination gan L. Kremmel, Ysgol Mwyngloddiau a Thechnoleg De Dakota, Queer for Fear gan H. Petrocelli, ysgolhaig annibynnol; Ffilm Arswyd Blaxoploitation gan J. Mustafa, Prifysgol Lewis, Chicago; ac un am y casgliad golygedig gorau: Middle Eastern Gothics golygwyd gan. K. Grumberg, Prifysgol Texas. Roedd llyfrau GPC mewn cwmni da ochr yn ochr â gweithiau gan Wasg Prifysgol Caergrawnt, Gwasg Prifysgol Caeredin, a nifer o Weisg Prifysgolion Americanaidd.

Enillodd Spain is Different? (IBLA) gan Dale Knickerbocker (2021) enillodd Wobr gychwynnol Alambique am ei "fframwaith damcaniaethol cyfoethog, dyfnder y dadleuon, a'r perthnasedd oddi mewn a thu hwnt i astudiaethau Sbaeneg arwain y pwyllgor i ddyfarnu'r Premio Alambique cychwynnol i'r astudiaeth wych hon."

OPERATING AND FINANCIAL REVIEW

Ar ben hynny, eleni, derbyniodd Karen Grumberg sylw anrhydeddus gan Wobr Cymdeithas Ieithoedd Modern am Gasgliad Golygedig am ei llyfr *Middle Eastern Gothics: Literature, Spectral Modernities and the Restless Past*.

Mae Calon, argraffnod ffeithiol GPC, wedi llwyddo y tu hwnt i'r disgwyliadau yn y flwyddyn ariannol hon. Cyhoeddodd Calon 11 llyfr clawr caled newydd yn 2023-24 ar draws ystod eang o bynciau, gan gynnwys: cerddoriaeth gyda *International Velvet* gan

Neil Collins; llenyddiaeth gyda *Abandon All Hope* gan Gary Raymond; chwedlau a llên gwerin gydag *Enchanted Wales* gan Miranda Aldhouse-Green a *The Folklore of Wales: Ghosts* gan Delyth Badder a Mark Norman; cymdeithas a

gwleidyddiaeth gyda *Why Can't I See My GP?* gan Ellen Welch; a'r cyntaf o lyfrau LGBTQ+ *Emily Garside, Gay Aliens and Queer Folk*, sy'n archwilio gyrfa'r awdur teledu Russell T Davies. Cyhoeddodd Calon deitlau newydd hynod ddiddorol a ffres hefyd sy'n ymwneud â natur, teithio, gwyddoniaeth a chofio gan Carwyn Graves, Kathryn Tann, Marc P. Jones ac Alan Marshall. I gloi'r rhestr mae cyfrol M Wynn Thomas *Poems from the Soul: Twelve of the Great Hymns of Wales*. Mae wedi bod yn braf gweld teitlau Calon yn cyrraedd cynulleidfaoedd newydd eang ledled Cymru, y DU a thu hwnt. Mae ein hawduron wedi ymddangos mewn papurau newydd megis *The Guardian*, *The New York Times*, *The Western Mail*, *The Scotsman*, *Golwg*, *BBC Cymru FYW* a *Nation*. Cymru, a hefyd wedi bod yn westeion ar amryw o sianeli darlledu gan gynnwys *Sky News*, *BBC Radio Wales*, *S4C*, *Radio Cymru*, a *Radio 4*. Maent wedi teithio o amgylch y DU yn hyrwyddo eu llyfrau yn rhai o'r siopau llyfrau annibynnol gorau ac yn *Waterstones* a siopau *Blackwell's* ac wedi ymddangos yng *Ngŵyl y Gelli*, *Gŵyl Lenyddiaeth Maldwyn*, *Gŵyl Fwyd y Fenni*, gwyliau llenyddol *Rhydychen* a *Bradford*, ac *Eisteddfod Genedlaethol 2024* ym *Mhontypridd*. Mae gwerthwyr llyfrau yn Ewrop ac ymhellach i ffwrdd mewn lleoedd megis *Tsieina*, y *Dwyrain Canol* ac *Asia* hefyd yn ymddiddori'n fawr yng nghyhoeddiadau Calon a'n nod yw tyfu ein cyfran o'r farchnad fyd-eang a gweld ein llyfrau mewn tiriogaethau mwy a mwy gwahanol. Rydym yn hynod falch o'n hawduron a'u gallu i fynd â straeon Cymru allan i'r byd.

Canolfan Dylan Thomas

Wedi'i lleoli ger *Datblygiad SA1 Y Drindod Dewi Sant*, mae'r Ganolfan yn gartref i arddangosfa barhaol i Dylan Thomas, sy'n ei gwneud yn rhan allweddol o ardal lenyddol a diwylliannol Abertawe. Mae buddsoddiad y Brifysgol yn yr adeilad dros y blynyddoedd diwethaf hefyd wedi ei drawsnewid yn lleoliad amlbwrpas ac aml-ddeiliadaeth sy'n agored i gynnal amrywiaeth o ddigwyddiadau ac achlysuron.

Yn ystod 2023/24 parhaodd y Ganolfan i fod yn rhan annatod o Gampws SA1 newydd Y Drindod Dewi Sant a agorodd ym mis Medi 2018. Mae hefyd bellach yn gartref i fyfyrwyr a staff academiaidd yn rhan o'r campws ehangach a PCYDDS sy'n talu ei gostau gweithredu.

Gwasg Gregynog

Mae'r cwmni'n cyhoeddi argraffiadau print cain ac ar hyn o bryd mae wedi'i leoli ar Ystâd Gregynog, Y Drenewydd, Powys. Mae cynlluniau busnes yn cael eu datblygu ar hyn o bryd i'w trafod a'u cymeradwyo ac i'w gweithredu yn 2024/25.

OPERATING AND FINANCIAL REVIEW

Adolygiad Ariannol ar gyfer y flwyddyn

Cofnododd y canlyniadau cyfunol gyfanswm incwm cynhwysfawr am y flwyddyn o £639k (2023: cost o £447k). Roedd hyn yn bennaf i'w briodoli i addasiadau credydau pensiwn mewnol o'u cymharu â gwariant ac enillion ar buddsoddiadau, sydd wedi eu gwrthbwyso ychydig gan golledion actiwaraid mewn perthynas â chynlluniau pensiynau.

Dangosir crynodeb o'r perfformiad ariannol yn y tabl isod

	Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024 £'000	Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2023 £'000	Symud £'000
Incwm	2,698	2,723	(25)
Gwariant	(1,898)	(2,480)	582
	800	243	557
Trosglwyddo Gwaddol	-	(2,599)	2,599
Gwarged/(Diffyg) cyn enillion/(colledion) eraill	800	(2,356)	3,157
Enillion/(Colledion) mewn perthynas â buddsoddiadau	67	(56)	123
Gwarged/(Diffyg) ar gyfer y flwyddyn	867	(2,412)	3,280
(Colledion)/enillion actiwaraid mewn perthynas â chynlluniau pensiwn mewnol	(228)	1,965	(2,193)
Cyfanswm yr incwm/(cost) cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn	639	(447)	1,087

Incwm

Cyfanswm yr incwm cyfunol ar gyfer y Brifysgol yn 2023-24 oedd £2.7m (£2.7m yn 2022-23).

£1.5m (£1.5m yn 2022-23) oedd incwm darpariaeth gydweithredol a hon oedd y ffynhonnell fwyaf o gyllid ar gyfer y brifysgol gan gyfrif am 55% o gyfanswm ei hincwm.

£1.099m (£1.085m yn 2022-23) oedd yr incwm arall. Gellid priodoli'r cynnydd bychan i gynyddu gwerthiant cyhoeddiadau wedi'i osod yn erbyn ostyngiad mewn grantiau cyhoeddi ar gyfer Gwasg PC.

OPERATING AND FINANCIAL REVIEW

Incwm buddsoddi am y flwyddyn oedd £106k (£140k yn 2022-23), gostyngiad yn sgil rhyddhau buddsoddiadau a ddaliwyd.

Dadansoddi incwm

	Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024		Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2023	
	£'000	%	£'000	%
Darpariaeth Gydweithredol	1,493	55.3	1,499	55.1
Incwm arall	1,099	40.7	1,085	39.8
Incwm buddsoddi	106	3.9	140	5.1
Cyfanswm Incwm Cyfunol	2,698	100.0	2,723	100.0

Gwariant

£1.9m (£2.5m yn ogystal â throsglwyddiad untro o £2.6m yn £5.1m yn 2022-23) oedd cyfanswm y gwariant cyfunol ar gyfer y Brifysgol.

£1.0m (£1.0m yn 2022-23) oedd costau staff. Roedd hefyd gredyd cost gwasanaeth pensiwn (cyfrifiad actiwaraid ac addasiad) o £126k (£27k yn 2022-23) mewn perthynas â'r cynllun pensiwn mewnol a rhyddhau Darpariaeth USS o £363k (£19k o gynnydd yn 2022-23).

£1.4m (£1.4m yn 2022-23) oedd y costau gweithredu. Roedd gostyngiad bach dan benawdau gwariant cysylltiedig a gweinyddiaeth academiaidd, wedi'u gosod yn erbyn cynnydd bach mewn adeiladau a phenaethiaid gwariant gwasanaethau eraill.

£86k (£86k yn 2022-23) oedd costau dibrisiant.

Roedd costau llog pensiwn ar ffurf credyd o £98k (cost o £2k yn 2022-23). Mae hwn yn gyfrifiad ac addasiad actiwaraid.

Gwnaed trosglwyddiad untro o fuddsoddiadau asedau gwaddol i UWRET yn 2022-23 o £2.6m (gweler Nodyn 5a).

Dadansoddiad gwariant

	Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024		Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2023	
	£'000	%	£'000	%
Costau staff	1,039	54.7	1,048	42.3
Costau Staff – Addasiadau Pensiwn FRS	(126)	(6.7)	(27)	(1.0)
Costau Staff – Symudiad Darpariaeth USS	(363)	(19.0)	19	0.6
	550	29.0	1,040	41.9
Gwariant academiaidd a chysylltiedig	129	6.8	270	10.9
Gwasanaethau gweinyddol a chanolog	319	16.8	380	15.3
Adeiladau a gwasanaethau canolog	270	14.2	193	7.8

OPERATING AND FINANCIAL REVIEW

Gwasanaethau a threuliau eraill

642	33.8	509	20.5
1,360	71.6	1,352	54.5

Dibrisiad

86	4.5	86	3.5
-----------	------------	----	-----

Llog (credyd)/taladwy

(98)	(5.2)	2	0.1
(12)	(0.6)	88	3.5

Cyfanswm Gwariant cyn trosglwyddo

1,898	100.0	2,480	100.0
--------------	--------------	-------	-------

Trosglwyddo Gwaddol

-	-	2,599	-
---	---	-------	---

Cyfanswm Gwariant Cyfunol

1,898		5,080	-
--------------	--	-------	---

Mantolen

Mae'r fantolen gyfunol yn datgelu sefyllfa asedau net o £6.4m ar 31 Gorffennaf 2024 (2023: £5.8m).

Roedd asedau sefydlog yn werth £1.3m (2023: £1.3m) ac wedi gostwng ychydig yn unol â dibrisiad. Bu mân ychwanegiad yn y flwyddyn a dim gwarediadau.

Roedd y stoc yn werth yn £226k (2023: £134k) sef cynnydd oherwydd llyfrau Gwasg PC i'w hailwerthu.

Cyfanswm y dyledwyr oedd £2.2m ar 31 Gorffennaf 2024 (2023: £0.8m). Mae hyn yn gynydd o'i gymharu â 2023 ac mae i'w briodoli i dderbyniadau masnach gyda pharti cysylltiedig.

Roedd balansau arian parod cyfatebol yn £2.5m ar 31 Gorffennaf 2024 (2023): £2.5m).

£2.6m oedd cyfanswm y credydwyr ar ddiwedd y flwyddyn (2023): £2.3m). Gellir priodoli'r cynnydd yn bennaf i dderbynebau ymlaen llaw a oedd yn gysylltiedig â chyllid grant Gwasg Prifysgol Cymru ac eitemau thaladwy masnach gyda pharti cysylltiedig.

Darpariaethau pensiwn oedd £Dim ar 31 Gorffennaf 2024 (2023: £0.3m). Roedd rhwymedigaethau pensiwn i'r cynllun pensiwn diffiniedig fesul prisiad actiwaraid yn dangos gwarged o £2.0m (2023: £2.0m).

Llif Arian

£0.9m oedd y llif arian net cyfunol o weithgareddau gweithredu ar gyfer y flwyddyn (2023: £1.9m all-lif) a £39k (2023: gostyngiad o £993k) oedd y gostyngiad ariannol cyffredinol.

Rheoli'r Trysorlys a buddsoddiadau

Yn unol â Pholisi Rheoli Trysorlys y Brifysgol, yr amcan buddsoddi yw sicrhau'r enillion gorau posibl wrth leihau'r risg. Ar 31 Gorffennaf 2024, £751k (2023: £1.6m) oedd gwerth buddsoddiadau a'r rhain yn fuddsoddiadau asedau sefydlog o £439k (2023: £1.0m) a buddsoddiadau gwaddol £312k (2023: £0.7m). Yn ogystal, mae swm o £0.7m o arian heb ei fuddsoddi (2023 : £0.7m), a adbrynwyd yn 2021/22 o gronfa fuddsoddi sydd wedi dod i ben. Trosglwyddwyd swm o £2.6m (gwerth ar 30 Hydref 2023) i Ymddiriedolaeth Gwaddol Cyfyngedig PC (UWRET) o fuddsoddiadau gwaddol ac arian parod heb ei fuddsoddi mewn 2022/23.

Hylifedd

Mae'r Brifysgol wedi paratoi rhagolygon llif arian am y 12 mis o ddyddiad y datganiadau ariannol ymlaen ac mae o'r farn y bydd ganddi ddigon o adnoddau arian parod a hylifedd yn ystod y cyfnod hwn i reoli ei materion a'i gweithrediadau arfaethedig yn iawn. Mae'r rhagolygon hyn yn dangos llif arian cadarnhaol yn y flwyddyn.

Pensiynau

OPERATING AND FINANCIAL REVIEW

Mae'r cynllun pensiwn cyflog terfynol mewnol mewn gwarged technegol ar 31 Gorffennaf 2024 sef swm o £2.0m (2023:£Dim).

O dan safonau cyfrifyddu rhaid i'r Brifysgol gydnabod ei rhwymedigaethau i gyfrannu at ddiffyg Cynllun Pensiwn y Brifysgol (USS) ac mae'r atebolrwydd hwn wedi'i gynnwys yn y ddarpariaeth pensiwn a chaiff costau ychwanegol eu prosesu drwy gostau staff yn y datganiad cyfunol o incwm a gwariant. Yn ystod y flwyddyn gostyngodd yr atebolrwydd ar yr USS £355k i £Dim (2023: atebolrwydd o £355k).

Iechyd Ariannol

Mae'r Brifysgol yn gweithredu mewn amgylchedd economaidd heriol y mae'n ei reoli'n rhagweithiol. Mae'r meysydd allweddol ar gyfer ffocws rheoli yn cynnwys:

- cynnal a bod yn rhagweithiol wrth recriwtio a chadw myfyrwyr;
- rheoli newid yn natur busnes craidd gyda llai o ddibyniaeth ar weithgarwch cydweithredol hanesyddol a mwy o ddatblygu rhaglenni cyflenwi newydd ac arloesol mewn partneriaeth â Phrifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant;
- cynnal lefel ddigonol o gronfeydd arian parod i gefnogi gweithrediadau parhaus;
- rheoli llif arian parod, gan gynnwys casglu derbynebaw yn amserol gan bartneriaid cydweithredol i sicrhau bod digon o gyfalaf gweithio;
- ymateb i gyd-destun gwleidyddol newidiol Addysg Uwch yng Nghymru;
- sicrhau ymrwymadau a wnaed yn Adduned Cymru a
- rheoli cynnydd mewn costau pensiwn mewn modd cadarn.

Wrth i'r Brifysgol barhau i ddysgu ei chysiau dilysedig nes iddynt ddod i ben, mae'r incwm sy'n gysylltiedig â'r gweithgarwch hwn yn parhau i ostwng. Mae'r Brifysgol yn parhau i fod yn rhagweithiol wrth weithredu i adeiladu ar feysydd gweithgarwch arloesol gyda phartneriaid allweddol gyda phwyslais ar recriwtio i gyrsiau sy'n seiliedig ar sgiliau lleol yn 2024/25 mewn partneriaeth â Phrifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant.

Cynaliadwyedd

Mae'r Brifysgol yn ystyried mai cynaliadwyedd yw un o'r prif risgiau y mae'n eu hwynebu, a chynnal sicrwydd ariannol yw'r galluogwr cyntaf ar y rhestr i gyflawni ei chynllun strategol.

Mae'r Brifysgol yn ystyried cynhyrchu incwm a sicrhau'r incwm hwn ar ffurf arian parod yw'r dull mwyaf priodol o gynnal cynaliadwyedd. Metrig allweddol a adroddwyd ar sefyllfa'r Brifysgol i lywodraethwyr yw'r gallu i fodloni ei rhwymedigaethau yn y dyfodol ar gronfeydd arian parod presennol am gyfnod o ddim llai na 3 mis.

Mae rheoli llif arian yn golygu rheoli'n agos y llif arian misol, a diweddariadau rheolaidd yn cael eu darparu i Gyngor y Brifysgol ar berfformiad, gan gynnwys risgiau neu gyfleoedd gweladwy. Ar ddyddiad y fantolen a dyddiad llofnodi'r cyfrifon, nid oes gan y Brifysgol unrhyw gynlluniau i ymrwymo i unrhyw rwymedigaethau ariannol dros ben perthnasol.

Mae'r Brifysgol wedi rheoli'n ofalus yr incwm sy'n lleihau o ffynonellau traddodiadol ac wedi rhoi'r gorau i weithgareddau a oedd yn gwneud colled o fewn y sefydliad er mwyn sicrhau ei chynaliadwyedd drwy'r cyfnod trosiannol o sefydlu'r strategaeth yn y dyfodol a nodir yn adran Strategaeth y Brifysgol yn yr adroddiad hwn.

OPERATING AND FINANCIAL REVIEW

Mae'r Brifysgol yn disgwyl parhau i gynhyrchu arian parod yn 2024/25. Teimlir hefyd fod gan y Brifysgol ddigon o arian wrth gefn ar 31 Gorffennaf 2024 a chyllideb synhwyrol ar gyfer 2024/25 a 2025/26 sy'n caniatáu iddi edrych ar y tymor canolig yn hyderus.

Busnes Gweithredol

Fel y nodwyd yn y cyflwyniad, ym mis Hydref 2017 cymeradwyodd Prifysgol Cymru a Phrifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant (PCYDDS) weithred gyfreithiol a oedd yn cyflawni'r amcan polisi gwreiddiol i integreiddio dwy Brifysgol hanesyddol, a thrwy hynny greu Prifysgol newydd i Gymru.

Mae'r broses integreiddio wedi'i gohirio gan y Brifysgol wrth i gyfleoedd i ddarparu cynnig addysg ar draws addysg bellach ac addysg uwch, gael eu hasesu. Mae datblygu rheoleiddiwr sector deuol yng Nghymru (Medr) yn cynnig rhagor o gyfleoedd yn y maes hwn ac mae'r Brifysgol yn edrych ar yr effaith y bydd y rheoleiddiwr newydd yn ei chael ar gyfleoedd yn y dyfodol.

Mae'r Brifysgol yn hyderus, yn y cyfnod interim o weithredu'r cynllun busnes, y bydd y Brifysgol yn parhau i gynnal gwared bach a sefyllfa o gynhyrchu arian parod. Yn ogystal, archwilir ffrydiau cyllido newydd ar gyfer Gwasg Prifysgol Cymru i adeiladu ar ei hunaniaeth brand a bydd cyfleoedd i integreiddio i'r Drindod Dewi Sant yn cael eu datblygu. O dan y cynlluniau uchod, byddai Prifysgol Cymru yn parhau i fod yn endid cyfreithiol ar wahân gyda llai o bwerau i barhau i gyflawni ei rhwymedigaethau i fyfyrwyr cofrestredig o dan y cytundebau darpariaeth gydweithredol presennol.

Parheir i ddefnyddio'n briodol gronfeydd wrth gefn y Brifysgol i helpu i ariannu costau ei rhwymedigaethau presennol i fyfyrwyr ac i fuddsoddi ymhellach mewn strategaethau blaengar sy'n adeiladu ar dreftadaeth a gwasanaethau Prifysgol Cymru. Cyflymir rhagor o waith ar ddyledion hanesyddol i sicrhau'r cronfeydd arian mwyaf posibl sydd ar gael i'r Brifysgol symud ymlaen. Parheir i gymryd mesurau priodol yn ystod 2024/25 a 2025/26 i sicrhau bod y Brifysgol yn cydbwysu ei chyllideb cyn gweithredu strategaeth newydd y Brifysgol.

Mae'r Brifysgol wedi paratoi rhagolygon llif arian hyd at ddiwedd mis Gorffennaf 2026 o dan y model gweithredu presennol.

Mae'r rhagolygon hyn yn adeiladu ar y balans arian parod ar 31 Gorffennaf 2024 a hyd yn oed o dan senarios gostyngiad credadwy, yn dangos y gall y Brifysgol weithredu o fewn ei hadnoddau ariannol sydd ar gael ar hyn o bryd a bodloni ei rhwymedigaethau wrth iddynt ddod yn ddyledus am gyfnod o 12 mis o leiaf o ddyddiad cymeradwyo'r datganiadau ariannol hyn. Mae'r rhagolygon hyn yn cynnwys cyfleoedd i dyfu o fewn y Wasg a dyraniad priodol o adnoddau ar draws y Brifysgol.

Yn unol â hynny, mae'r Cyngor wedi ystyried ei bod yn briodol defnyddio'r sail barhaus o baratoi o fewn y datganiadau ariannol hyn.

Polisi cynaliadwyedd amgylcheddol

Mae cynaliadwyedd wrth wraidd sut mae'r Brifysgol yn gwneud busnes. Mae'r Brifysgol yn credu mai cynaliadwyedd amgylcheddol yw sylfaen cynaliadwyedd economaidd a chymdeithasol ehangach ac mae'n rhan annatod o arfer sefydliadol da. Mae dyletswydd arno i'w fodloni ei hun fod ei holl weithrediadau a gweithgareddau yn cael eu cynnal gan roi sylw priodol i'r amgylchedd.

Mae tîm cynaliadwyedd y Brifysgol yn cydweithio â'r Grŵp Datblygu Cynaliadwy a'r Grŵp Llywio Cynaliadwyedd yn y maes hwn ac mae'n parhau i gefnogi'r gwaith o ymgorffori cynaliadwyedd o fewn cwricwlwm y Brifysgol ar bob lefel yn ogystal ag ymgysylltu â'r nifer ehangaf o sefydliadau i ddatblygu arfer cynaliadwy ar draws pob sector yng Nghymru a thu hwnt.

Adroddiadau Amgylcheddol

Mae'r Brifysgol wedi ymrwmo i ymgorffori cynaliadwyedd yn egwyddor graidd. Dangosir y dystiolaeth o hyn yn y Cynllun Strategol a'r Datganiad Polisi Amgylcheddol sy'n cyfleu ei gwerthoedd o ran Datblygiad Cynaliadwy a Dinasyddiaeth Fyd-eang. Mae cynaliadwyedd wedi'i wreiddio o fewn y Cynllun Gweithredu Strategol (2022 – 2025) ac mae gan Ystadau a Seilwaith ddangosyddion perfformiad allweddol sy'n

OPERATING AND FINANCIAL REVIEW

gysylltiedig â chynaliadwydd; mae'r rhain yn cynnwys: defnydd o ynni, cost cyfleustodau craidd, allyriadau Cwmpas 2. Caiff y cynnydd ei fonitro trwy waith adrodd y cynllun strategol blynyddol ac Adroddiadau ar Ddangosyddion Perfformiad Allweddol a ddarparwyd i'r Pwyllgor Adnoddau a Pherfformiad a Chyngor y Brifysgol

Mae'r Brifysgol wedi ymrwymo'n benodol i weithredu Cynllun Rheoli Carbon ledled y Brifysgol i gyflawni Cwmpas Sero Net 1 a 2 erbyn 2030, cwmpas 3 erbyn 2045.

Yn 2022, mabwysiadodd y Brifysgol Gynllun Carbon Sero Net Interim i ddangos yn benodol ei hymrwymiad i reoli a lleihau ei hallyriadau carbon, a nodi cynllun yn hyn o beth, a gwnaed cynnydd sylweddol o ran y cynllun hwn. Mae hyn wedi cynnwys: wedi llofnodi Siarter Teithio Llesol Abertawe, bod yn rhan o grwpiau gweithredu Sero Net Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus, a chyfathrebu allanol ar brosiectau dan arweiniad myfyrwyr. Gosodiadau solar, ôl-osod yr ystâd gydag opsiynau ynni effeithlon megis goleuadau LED, Pympiâu Gwres Carbon Isel, ac ati.

Bydd adolygu'r cynllun hwn yn systematig yn galluogi'r Brifysgol i barhau â'r daith i Sero Net Carbon wrth gynnal ystod o asesiadau a fydd yn llywio datblygiad cynllun tair blynedd ac a fydd yn cydnabod y cynnydd hyd yma a mapio ymhellach y llwybr at Sero Net Carbon.

Mae'r prif feysydd gweithredu a nodwyd ar gyfer lleihau carbon wedi eu cynnwys yn y canlynol:

- Gweithredu Rhaglen Fonitro er mwyn sicrhau bod y defnydd o ynni a'r defnydd o ddŵr yn cael eu monitro'n effeithiol drwy ddarparu a defnyddio System Rheoli Ynni a alluogir gan becyn meddalwedd priodol a gwella'r defnydd ar is-fesuryddion ynni
- Llunio'r holl brosiectau cyfalaf newydd i gyflawni sgôr 'Rhagorol' BREEAM Sero Net Carbon a sicrhau bod lleihad cysylltiedig yn yr effeithiau ar gadwyni cyflenwi ac effaith
- Gwella effeithlonrwydd ynni gweddill yr ystâd yn sylweddol, gan roi ystyriaeth lawn i gynlluniau gwresogi newydd a rhai sy'n defnyddio ynni adnewyddadwy a rhoi'r gorau i ddefnyddio nwy. Rhaid i gynlluniau datblygu'r campws flaenoriaethu cyfleoedd datgarboneiddio megis cwmpasu ar gyfer prosiectau peilot Gwresogi Carbon Isel/Di-garbon a gwneud cynnydd sylweddol o ran deall a gweithredu'r cyfleoedd effeithlonrwydd ynni sy'n weddill.
- Lleihau gwastraff ar draws y sefydliad er mwyn lleihau prosesu gwastraff, llygredd a gweithgarwch tirlenwi wrth fodloni'r ddeddfwriaeth gwastraff newydd i Gymru a ddaeth i rym yn 2024.

Yn ogystal, bydd y Brifysgol:

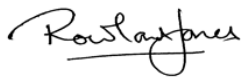
- Yn datblygu model sy'n canolbwyntio ar bobl er mwyn darparu gwasanaethau sy'n lleihau'r angen i staff, myfyrwyr ac ymwelwyr deithio sy'n hyrwyddo teithio allyriadau isel, teithio llesol ac yn annog rhagor o ddefnydd ar drafnidiaeth gyhoeddus, lleihau cymudo ceir a theithio busnes
- Yn defnyddio egwyddorion economi gylchol yn ein gweithgareddau caffael, gan ymgorffori cyfnod lleihau carbon cadarn sy'n asesu effaith carbon nwyddau a gwasanaethau ar draws oes.
- Yn defnyddio marchnadoedd y DU ar gyfer gwerthoedd dal carbon i ddatblygu cyfrifiad asedau tir
- Yn datblygu ffynonellau ynni adnewyddadwy i leihau ein hól troed carbon, lliniaru risg busnes rhag gorlwytho a thorri pŵer ar y Grid Cenedlaethol
- Yn ymgysylltu â myfyrwyr a staff drwy ddull cyfunol o ddigwyddiadau digidol ac wyneb yn wyneb sy'n ceisio hyrwyddo newid ymddygiad sy'n creu Cymru ymwybodol o'r hinsawdd
- Yn cynyddu'r ymdrechion i ddal carbon drwy fioamrywiaeth ei daliadau tir.

Yn ganolog i hyn mae creu llwybr atebolrwydd clir sy'n sicrhau bod cynaliadwydd yn dod yn rhan annatod o bolisi ac yn sefydlu cyfrifoldeb ar y cyd i gael effaith gadarnhaol ar ein pobl, ein cymunedau a'n planed.

OPERATING AND FINANCIAL REVIEW

Mae'r Grŵp Llywio Cynaliadwyedd (SSG) yn gyfrifol am gefnogi'r agenda Cynaliadwyedd ar gyfer Grŵp y Brifysgol, ac am fonitro a mesur cynnydd o ran dangosyddion perfformiad i gadarnhau gweithrediad effeithiol ac aliniad gydag amcanion a strategaeth sefydliadol. Mae'n adolygu strategaeth a pholisi (lle bo hynny'n briodol) ac yn cymeradwyo neu'n cyfeirio at Uwch Gyfarwyddiaeth yn ôl yr angen, wrth weithio i sicrhau bod gofynion Nodau Datblygu Cynaliadwy'r Cenhedloedd Unedig a gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (2015) yn cael eu bodloni. Cadeirydd y grŵp llywio hwn yw'r Dirprwy Is-Ganghellor sy'n allweddol wrth yrru'r newid sefydliadol.

Mae'r Grŵp Datblygu Cynaliadwyedd (SDG) wedi ei ffurfio gan reolwyr ar draws pob gwasanaeth academiaidd a phroffesiynol yn y Brifysgol yn ogystal â Choleg Sir Gâr. Mae gan y grŵp hwn gynrychiolaeth myfyrwyr, ac mae aelodaeth yn agored i bob myfyriwr sy'n dymuno bod yn rhan ohono. Maent yn gyfrifol am greu cynllun gweithredu cynaliadwyedd adrannol, gan gasglu awgrymiadau a champau gweithredu i symud yr agenda cynaliadwyedd ymlaen i gyflawni ein hymrwymadau, gan gynnwys ynghylch Sero Net Carbon erbyn uchelgais 2030. Mae'r grŵp yn hyrwyddo ac yn cyfleu neges cynaliadwyedd ar draws y sefydliad cyfan. Mae hyn wedi arwain at gyfleu nifer o fentrau sy'n ymwneud â Sero-Net i'r staff, megis ein menter "Un Campws, Un Diwrnod" gyda'r nod o leihau teithio rhwng y campws yn ogystal â darparu fforwm ymgynghori ar gyfer datblygu, gwirio a herio polisiau. Mae aelodaeth y grwpiau hyn yn sicrhau goruchwyliaeth a chymorth lefel uwch ar gyfer yr agenda hon, yn ogystal â sicrhau ymgysylltiad ac ymgynghori ag uwch swyddogion o ran effaith ehangach Grŵp y Brifysgol.

Rowland Jones

Cadeirydd y Pwyllgor Adnoddau a
Pherfformiad
Cofrestrfa'r Brifysgol,
Rhodfa'r Brenin Edward VII
Parc Cathays
Caerdydd CF10 3NS

Gavin Bessant

Cyfarwyddwr Gwasanaethau Ariannol

Cofrestrfa'r Brifysgol,
Rhodfa'r Brenin Edward VII
Parc Cathays,
Caerdydd CF10 3NS

STATEMENT OF CORPORATE GOVERNANCE

DATGANIAD O LYWODRAETHU CORFFORAETHOL

Trefniadau llywodraethu

Yn unol â Siarter Frenhinol y Brifysgol, y Cyngor yw corff llywodraethu'r Brifysgol ac mae'n gyfrifol, trwy Statud, am gymeradwyo'r cynlluniau strategol ar gyfer y Brifysgol ac am lywodraethu a rheoleiddio ei chyllid, ei chyfrifon, ei buddsoddiadau, ei heiddo, ei busnes a'i materion. Mae ei Phwerau wedi'u nodi yn Statudau ac Ordinhadau'r Brifysgol. Ers 1 Awst 2017, PCYDDS fu'n gweinyddu trefniadau llywodraethu gyda PCYDDS ac mae arfer cyffredin ar draws y ddwy brifysgol.

Mae'r Cyngor yn cynnwys staff a llywodraethwyr annibynnol a benodwyd o dan Ordinhadau'r Brifysgol, y mae'r rhan fwyaf ohonynt yn anweithredol. Aelodau'r Cyngor hefyd yw ymddiriedolwyr y Brifysgol. Mae swyddi gwag ar gyfer aelodau annibynnol yn cael eu hysbysebu'n allanol a gwneir apwyntiadau ar ôl cwblhau proses cyfweld a dewis. Mae rôl Cadeirydd y Cyngor yn wahanol i rôl Prif Weithredwr y Brifysgol, sef yr Is-Ganghellor. Gwasanaethir y Cyngor gan Glerc sy'n gyfrifol i'r Cadeirydd.

Mae'r Cyngor yn cyfarfod o leiaf bedair gwaith y flwyddyn a hefyd yn cyflawni ei gyfrifoldebau drwy'r rheolwyr gweithredol a sawl pwyllgor sefydlog. Mae Cynllun Dirprwyo yn nodi lle mae'r awdurdod sy'n gwneud penderfyniadau yn enw'r Cyngor, neu ar ei ran, wedi ei leoli, a lle y gall yr awdurdod hwn gael ei ddirprwyo a lle mae wedi'i ddirprwyo. Aelodau annibynnol o'r Cyngor sy'n cadeirio'r pwyllgorau sefydlog ac mae gan bob un ohonynt fwyafrif o aelodau annibynnol. Mae uwch swyddogion y Brifysgol yn mynychu cyfarfodydd yn ôl yr angen. Mae *Cod Ymarfer ar gyfer Aelodau'r Cyngor* yn darparu gwybodaeth am y gweithdrefnau sydd i'w dilyn pe bai gwrthdaro buddiannau neu deyrngarwch.

Dyma bwyllgorau sefydlog y Cyngor yn 2023/24:

- **Y Pwyllgor Academaidd**

Mae'r Pwyllgor Academaidd yn rhoi cyngor i'r Cyngor ar ei benderfyniad ynghylch cymeriad addysgol y Brifysgol.

Cyfarfu'r Pwyllgor ar dri achlysur yn 2023/24. Bu'n ystyried amrywiaeth o faterion o fewn cwrmpas ei gylch gwaith, gan gynnwys adroddiadau ar brofiad myfyrwyr, yr amgylchedd dysgu, sicrhau ansawdd gweithgareddau rhyngwladol a gwaith Gwasg Prifysgol Cymru.

Nodir yr aelodau isod (gyda phresenoldeb (%) wedi ei roi mewn cromfachau): Geraint Roberts (Cadeirydd) (100%); Emlyn Dole (100%); Yr Athro Elwen Evans (67%); Taya Gibbons (67%); Uzo Iwobi (33%); Dr Peter Spring (67%); Dr Kerry Tudor (100%); Deris Williams (33%).

- **Y Pwyllgor Archwilio a Risg**

Mae'r Pwyllgor Archwilio a Risg yn goruchwyllo'r archwilio ar draws Grŵp Y Drindod Dewi Sant, gyda chylch gorchwyl sy'n seiliedig ar y cylch gorchwyl enghreifftiol a nodir yng *Nghod Ymarfer y Pwyllgorau Archwilio Addysg Uwch* a gyhoeddwyd gan Bwyllgor Cadeiryddion Prifysgolion (CUC).

Cyfarfu'r Pwyllgor bum gwaith yn 2023/24. Bu'n ystyried ystod o faterion o fewn cwrmpas ei gylch gwaith, gan gynnwys cynlluniau a chanfyddiadau archwilio mewnol ac allanol; y datganiadau ariannol cyn eu cyflwyno i'r Cyngor; y gofrestr risg gorfforaethol a'r map sicrwydd; a pherfformiad yr archwilwyr mewnol ac allanol.

Nodir yr aelodau isod (a'u presenoldeb (%) wedi'i nodi mewn cromfachau): Nigel Roberts (Cadeirydd) (100%); Timothy Llewelyn (100%); Emlyn Schiavone (100%); Adrian Evans (cyfetholwyd; 40%); Jacqui Kedward (cyfetholwyd; 100%); Nia Morgan (cyfetholwyd – ymddiswyddodd Mai 2024; 20%).

Nid oes unrhyw groes-aelodaeth rhwng y Pwyllgor Archwilio a Risg a'r Pwyllgor Adnoddau a Pherfformiad.

STATEMENT OF CORPORATE GOVERNANCE

- **Pwyllgor Ystadau**

Wedi'i sefydlu yn ei ffurf bresennol yn 2022/23, mae'r Pwyllgor yn rhoi cyngor i'r Cyngor ar reolaeth weithredol yr ystâd; cynnal a chadw'r ystadau a chydymffurfiaeth, gan gynnwys iechyd a diogelwch.

Cyfarfu'r Pwyllgor ar dri achlysur yn 2022/23. Bu'n ystyried amrywiaeth o faterion o fewn cwmplas ei gylch gwaith, gan ganolbwyntio'n bennaf ar ddatblygiadau yn PCYDDS.

Mae aelodaeth y Pwyllgor yn cynnwys Pennaeth Coleg Sir Gâr a sawl aelod annibynnol o Fwrdd y Coleg. Nodir isod yr aelodau yn 2023/24 (a'u presenoldeb (%) wedi'i nodi mewn cromfachau): Rowland Jones (Cadeirydd) (100%); Dr Andrew Cornish (0%); Emlyn Dole (67%); John Edge (33%); Yr Athro Kyle Erickson (67%); Yr Athro Elwen Evans (100%); Taya Gibbons (0%); Delwyn Jones (33%); Arwel Ellis Owen (67%); Maria Stedman (100%; ymddiswyddodd Rhagfyr 2023).

- **Pwyllgor Craffu'r Grŵp**

Mae Pwyllgor Craffu'r Grŵp yn goruchwyllo is-gwmnïau'r Brifysgol.

Cyfarfu'r Pwyllgor ar un achlysur yn 2023/24. Bu'n ystyried ystod o faterion o fewn cwmplas ei chylch gwaith, gan gynnwys sefyllfa ariannol is-gwmnïau masnachu'r Brifysgol.

Nodir isod yr aelodau (a'u presenoldeb (%) wedi'i nodi mewn cromfachau): Rowland Jones (Cadeirydd) (100%); Natalie Beard (0%); Yr Athro Elwen Evans (100%); Nigel Roberts (0%); Dr Kerry Tudor (100%); Jacqui Kedward (cyfetholwyd; 100%).

- **Y Pwyllgor Enwebiadau a Llywodraethu**

Mae'r Pwyllgor Enwebiadau a Llywodraethu yn gyfrifol am fonitro gallu llywodraethu corfforaethol a threfniadau llywodraethu'r Cyngor ar gyfer y Brifysgol a Grŵp ehangach PCYDDS. Mae'n monitro anghenion cyfansoddiad ac aelodaeth y Cyngor ac yn gwneud argymhellion ar gyfer penodiadau i bwyllgorau a chyrrff eraill.

Cyfarfu'r Pwyllgor ar dri achlysur yn 2023/24. Bu'n ystyried ystod o faterion o fewn cwmplas ei gylch gwaith, gan gynnwys cynnydd yn erbyn cynllun gweithredu'r Brifysgol yn deillio o Adolygiad o Lywodraethu'r Prifysgolion yng Nghymru ac adolygiad bob dwy flynedd o ymlyniad wrth y Cod Llywodraethu ledled y sector a gyhoeddwyd gan Bwyllgor Llywodraethu Cadeiryddion y Brifysgol.

Nodir yr aelodau isod (a'u presenoldeb (%) wedi'i nodi mewn cromfachau): Dr Liz Siberry (Cadeirydd; 100%); Natalie Beard (67%); Emlyn Dole (67%); Yr Athro Elwen Evans (100%); Dr Stuart Robb (100%); Emlyn Schiavone (100%); Maria Stedman (ymddiswyddodd Rhagfyr 2023; 100%); Deris Williams (100%).

- **Y Pwyllgor Taliadau**

Mae'r Pwyllgor Taliadau yn penderfynu ar sail flynyddol gyflogau, telerau ac amodau a, lle bo'n briodol, amodau diswyddo'r Is-Ganghellor ac uwch staff penodol eraill. Yn rhan o'r broses hon, mae'r Pwyllgor yn ystyried ystod o fesurau cyd-destunol a chymharol allanol wrth benderfynu ar ddyfarniadau cyflog fel y nodir yn y Datganiad Polisi Tâl blynyddol.

Cyfarfu'r Pwyllgor ar ddau achlysur yn 2023/24.

Dyma'r aelodau (a'u presenoldeb (%) wedi'i nodi mewn cromfachau): Justin Albert (Cadeirydd) (100%); Natalie Beard (100%); Emlyn Dole (0%); Uzo Iwobi (100%); Yr Athro Conny Matera-Rogers (0%); Geraint Roberts (50%); Dr Liz Siberry (100%).

Mae'r Brifysgol yn cyhoeddi ei Datganiad Polisi Cyflog blynyddol ar ei gwefan. Gellir gweld Datganiad 2023 yn y ddolen ganlynol <https://www.uwtsd.ac.uk/media/uwtsd-website/content-assets/documents/strategies-policies/annual-pay-policy-statement-june-2023.pdf>

STATEMENT OF CORPORATE GOVERNANCE

- **Y Pwyllgor Adnoddau a Pherfformiad**

Mae'r Pwyllgor Adnoddau a Pherfformiad yn cynnal goruchwyliaeth ar gynllunio strategol a materion ariannol y Brifysgol.

Cyfarfu'r Pwyllgor bum gwaith yn 2023/24. Bu'n ystyried ystod o faterion o fewn cwrmpas ei gylch gwaith, gan gynnwys perfformiad ariannol yn erbyn rhagolygon a chyllidebau a chynaliadwyedd sefydliadol; pensiynau; a materion adnoddau dynol.

Bodir yr aelodau isod (a'u presenoldeb (%) wedi'i nodi mewn cromfachau): Arwel Ellis Owen (Cadeirydd) (100%); Justin Albert (60%); Emlyn Dole (80%); Yr Athro Elwen Evans (100%); Taya Gibbons (60%); Rowland Jones (80%); Yr Athro Conny Matera-Rogers (80%); Maria Stedman (ymddiswyddodd Rhagfyr 2023; 100%).

Yn ogystal, mae'r Bwrdd Academaidd, sef awdurdod academaidd y Brifysgol ac sy'n tynnu ei aelodaeth yn bennaf gan staff academaidd a myfyrwyr y sefydliad, hefyd yn adrodd wrth y Cyngor. Ei rôl yw cyfarwyddo a rheoleiddio gwaith addysgu ac ymchwil y Brifysgol.

Cod Llywodraethu Addysg Uwch CUC

Mae'r Brifysgol yn anelu at safonau uchel o lywodraethu corfforaethol. Fel corfforaeth a sefydlwyd gan Siarter Frenhinol gyda statws elusennol, nid yw'r Brifysgol dan ofynion adrodd llywodraethu corfforaethol Cyfnewidfa Stoc Llundain, ond mae'n ceisio dangos bod y gwaith llywodraethu yn cael ei wneud mewn modd agored ac atebol a'i bod yn anelu at arfer gorau yn y sector addysg uwch. Rhaid i holl aelodau'r Cyngor gofrestru bob blwyddyn i *God Ymarfer Aelodau'r* Cyngor sy'n nodi'r safonau ymddygiad ac atebolrwydd a ddisgwylir ganddynt yn eu rôl yn llywodraethwyr y Brifysgol ac ymddiriedolwyr elusennau; egwyddorion a gwerthoedd y Brifysgol a gwasanaeth cyhoeddus yn fwy cyffredinol; ac ymdrin â materion megis cyfrinachedd a datgan buddiannau.

Mae trefniadau llywodraethu'r Brifysgol wedi eu datblygu i adlewyrchu'r egwyddorion a'r arferion a nodir yng Nghod Llywodraethu Addysg Uwch CUC, a chyhoeddwyd y fersiwn diweddaraf ym mis Medi 2020. Drwy'r Pwyllgor Enwebiadau a Llywodraethu, mae'r Cyngor wedi adolygu ei arferion yng nghyd-destun y Cod ac wedi cadarnhau bod yr holl elfennau Sylfaenol ar waith a bod trefniadau'r Brifysgol yn cydymffurfio â'r holl egwyddorion allweddol. Yn 2019 cynhaliodd y Cyngor Adolygiad Effeithiolrwydd Llywodraethiant, gyda mewnbyn allanol, a oedd yn cynnwys ystyriaeth gyfannol o lynu wrth y Cod ac a arweiniodd at gynllun gweithredu cyhoeddus. Gohiriwyd yr Adolygiad Effeithiolrwydd llawn nesaf, a oedd i'w gynnal yn wreiddiol yn 2022/23, tan 2024/25 yng ngoleuni penodi Cadeirydd ac Is-Ganghellor newydd.

Trwy ei Bwyllgor Taliadau, adolygodd y Cyngor gydymffurfiaid â Chod Tâl Uwch Staff Addysg Uwch CUC (Mehefin 2018) yn 2018/19. Cynhaliwyd adolygiad arall yn 2020 yng ngoleuni argymhellion Adolygiad Camm, ac yn 2022 yn dilyn cyhoeddi Cod wedi'i ddiweddarau. Mae arferion y Brifysgol yn cydymffurfio'n llawn â disgwyliadau'r Cod. Drwy'r Pwyllgor Archwilio a Risg, mae'r Cyngor hefyd wedi cadarnhau bod holl elfennau Cod *Ymarfer Pwyllgorau Archwilio Addysg Uwch CUC* (Mai 2020) wedi eu mabwysiadu.

Cynhaliwyd archwiliad mewnol o ymagwedd y Brifysgol tuag at Lywodraethu Corfforaethol ym mis Rhagfyr 2023 a rhoddodd sicrwydd sylweddol ar yr amgylchedd rheoli, gydag un argymhelliad wedi'i nodi mewn perthynas ag asesu sgiliau. Mae'r archwiliad nesaf wedi'i drefnu ar gyfer mis Mawrth 2025.

Adolygiad Camm o Lywodraethiant Prifysgolion yng Nghymru

Mae'r Cyngor wedi croesawu *Adolygiad o Lywodraethiant Prifysgolion yng Nghymru* gan Gillian Camm ('Adolygiad Camm'), a chyhoeddwyd ei adroddiad ym mis Chwefror 2020. Ym mis Gorffennaf 2020 mabwysiadodd y Cyngor Siarter Llywodraethiant Prifysgolion Cymru a gyhoeddwyd gan Gadeiryddion Prifysgolion Cymru (ChUW) a Phrifysgolion Cymru yn ffurfiol, a chytunodd ar gynllun gweithredu mewn ymateb i'r Ymrwymiad cysylltiedig i Weithredu. Bellach mae gwaith y Cyngor o weithredu'r cynllun wedi'i gwblhau. Mae'r gwaith a wnaed yn cynnwys:

STATEMENT OF CORPORATE GOVERNANCE

- adolygu data meintiol ac ansoddol yn ffurfiol, sy'n ymwneud â diwylliant sefydliadol a chytuno ar fecanwaith ar gyfer sicrhau adfyfrio blynyddol gan y Cyngor;
- ystyried y canllaw arfer da ar draws y sector ar ymgysylltu â rhanddeiliaid;
- cadarnhau ei ddisgwyliadau mewn perthynas â maint a siâp y corff llywodraethu a chyfrifoldebau ac ymddygiadau llywodraethwyr;
- gweithredu strategaeth recriwtio a sefydlu dreigl sydd â ffocws ar amrywiaeth;
- adolygu strwythur y pwyllgor sefydlog;
- cadarnhau ei agwedd tuag at annibyniaeth llywodraethwyr a rheoli gwrthdaro;
- adolygu ei drefniadau ar gyfer llywodraethu taliadau;
- cwblhau adolygiad o bolisi rheoli risg;
- adolygu'r broses archwilio mewnol;
- comisiynu adroddiad blynyddol ar chwythu'r chwiban;
- cymeradwyo'r datganiadau ar annibyniaeth, rôl yr Ysgrifennydd a'r adroddiad blynyddol a ddatblygwyd drwy Grŵp Clercod ac Ysgrifenyddion Cymru;
- cymeradwyo dull o gynllunio olyniaeth arweinyddiaeth:
- mabwysiadu'r templed newydd ar gyfer yr Adroddiad Blynyddol a'r Datganiadau Ariannol;
- cymeradwyo a gweithredu cynllun datblygu a chadw llywodraethwyr;
- cymryd rhan mewn gweithdai AU Ymlaen sy'n ymwneud â chydraddoldeb ac amrywiaeth a datblygu cynllun EDI y Cyngor.

STATEMENT OF CORPORATE GOVERNANCE

DATGANIAD O REOLAETH FEWNOL

Fel corff llywodraethu'r Brifysgol, mae'r Cyngor yn gyfrifol am gynnal system gadarn o reolaeth fewnol sy'n cefnogi'r gwaith o gyflawni cynlluniau, nodau ac amcanion strategol y sefydliad, wrth ddiogelu'r cyhoedd a chronfeydd ac asedau eraill y mae'n gyfrifol amdanynt, yn unol â'r cyfrifoldebau a neilltuyd i'r Cyngor yn y Siarter a'r Statudau.

Mae'r system rheoli fewnol yn cynnwys polisïau, rheoliadau a chynlluniau; monitro perfformiad ariannol a gweithredol; gwahanu dyletswyddau; gweithdrefnau awdurdodi a chymeradwyo; systemau gwybodaeth; a swyddogaethau archwilio mewnol ac allanol effeithiol. Mae hefyd yn cynnwys proses barhaus a gynlluniwyd i nodi'r prif risgiau i gyflawni'r cynlluniau a'r amcanion strategol, gwerthuso natur a maint y risgiau hynny a'u rheoli'n effeithlon, yn effeithiol ac yn economaidd. Mae'r systemau hyn wedi bod ar waith am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad blynyddol a'r datganiadau ariannol. Mae'r system yn cyd-fynd â chanllawiau perthnasol gan Grŵp Cyfarwyddwyr Cyllid Prifysgolion Prydain.

Mae'r system rheoli mewnol wedi'i chynllunio i reoli yn hytrach na dileu'r risg o fethiant wrth gyflawni amcanion busnes; felly, mae'n cynnig sicrwydd rhesymol ond nid sicrwydd llwyr ynghylch effeithiolrwydd ac nid sicrwydd llwyr yn erbyn camddatganiad neu golled sylweddol.

Mae gan y Pwyllgor Archwilio a Risg awdurdod penodol wedi'i ddirprwyo gan y Cyngor i fonitro ac adolygu materion rheoli mewnol ar ei ran ac i adrodd wrth y Cyngor ar y materion hyn. Mae Archwilwyr Mewnol Annibynnol yn cynnal adolygiadau rheolaidd ar y systemau rheolaeth fewnol; mae cwmplas eu gwaith yn cael ei benderfynu, ymlaen llaw, gan y Pwyllgor Archwilio a Risg sy'n derbyn eu hadroddiadau a'u hargymhellion. Mae'r meysydd i'w hadolygu wedi eu pennu ar sail eu harwyddocâd i weithrediadau'r Brifysgol a'r risgiau sy'n gysylltiedig â'u methiant; maent yn cynnwys materion gweithredol a chydymffurfiaeth yn ogystal â risg ariannol. Mae'r Archwilwyr Mewnol yn mynychu pob cyfarfod o'r Pwyllgor ac yn cyfarfod yn breifat ag aelodau annibynnol ar bob achlysur. Adroddir ar drafodaethau'r Pwyllgor Archwilio a Risg ym mhob un o gyfarfodydd y Cyngor.

Mae'r Brifysgol wedi sefydlu methodoleg gadarn ar gyfer gwerthuso a rheoli risg yn barhaus, wedi'i chysylltu'n benodol â chyflawni amcanion sefydliadol. Mae'r gofrestr risg gorfforaethol, sy'n sgorio tebygolrwydd ac effaith risgiau a nodwyd, yn cael ei chynnal a'i hadolygu'n rheolaidd gan yr Uwch Dîm Arwain. Mae cofrestrau hefyd yn cael eu cynnal ar gyfer prosiectau a gweithgareddau mawr arwahanol. Mae'r gofrestr risg gorfforaethol yn cael ei hystyried ym mhob un o gyfarfodydd y Pwyllgor Archwilio a Risg ac ystyrir newidiadau arfaethedig gan y Cyngor. Cafodd y Polisi Rheoli Risg a'r gwaith o lunio'r gofrestr risg eu hadolygu'n gynhwysfawr yn 2023/24, a'r adolygiad nesaf wedi'i drefnu ar gyfer 2025/26. Mae map sicrwydd, sy'n dilyn y model 3-llinell a gefnogir gan Sefydliad Siartredig Archwilwyr Mewnol, yn rhoi trosolwg uwch reolwyr a llywodraethwyr o'r mecanweithiau sydd ar waith i oruchwylio'r risgiau a nodwyd ar y gofrestr risg gorfforaethol ac i hwyluso'r gwaith o nodi meysydd y mae angen eu cryfhau. Cynhaliwyd archwiliad mewnol o ddull y Grŵp o Reoli Risg yn haf 2022 a darparodd sicrwydd digonol ar ddigonolrwydd rheolaethau mewnol a sicrwydd sylweddol ar effeithiolrwydd rheolaethau mewnol. Disgwylir yr archwiliad nesaf yn 2025/26.

Mae adolygiad y Cyngor o effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol hefyd wedi ei lywio gan waith uwch swyddogion yn y Brifysgol, sydd â chyfrifoldeb dros ddatblygu a chynnal y fframwaith rheoli mewnol, a chan sylwadau a wnaed gan yr Archwilwyr Allanol yn eu llythyr rheoli diwedd blwyddyn ac adroddiadau eraill. Nid oes unrhyw wendidau neu fethiannau rheoli mewnol sylweddol wedi codi yn ystod y flwyddyn ariannol nac ar ôl y flwyddyn ariannol ond cyn i'r datganiadau ariannol hyn gael eu llofnodi.

Rheoli Risg / Y Gofrestr Risg

Mae'r Datganiad Rheoli Mewnol yn nodi'r trefniadau sydd ar waith ar gyfer rheoli risg, gan gynnwys y broses barhaus o nodi, gwerthuso a rheoli risgiau.

Mae gweithdrefnau cynhwysfawr ar waith ac mae cofrestrau risg wedi eu diweddarau'n rheolaidd ac yn cael eu monitro gan uwch reolwyr. Cyflwynir adroddiad i bob un o gyfarfodydd y Pwyllgor Archwilio a Risg.

STATEMENT OF CORPORATE GOVERNANCE**DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU'R CYNGOR MEWN PERTHYNAS Â'R ADRODDIAD BLYNYDDOL A'R DATGANIADAU ARIANNOL CYFUNOL**

Mae'r Cyngor yn gyfrifol am baratoi'r Datganiadau Ariannol Cyfunol yn unol â gofynion Telerau ac Amodau Cyllid 2023/24 a gyhoeddwyd gan Gyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru ("CCAUC"), y Cyfarwyddyd Cyfrifon i Sefydliadau Addysg Uwch ar gyfer 2023/24. a gyhoeddwyd gan CCAUC ("y Cyfarwyddyd Cyfrifon"), y Cod Rheoli Ariannol a gyhoeddwyd o dan Ddeddf Addysg Uwch (Cymru) 2015 ("FMC") a'r gyfraith a'r rheoliadau perthnasol.

Trosglwyddwyd y gwaith o reoleiddio sector Addysg Uwch Cymru o CCAUC i Medr, y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil ar 1 Awst 2024. Mae'r Cyfarwyddyd Cyfrifon, y Cod Rheoli Ariannol a Thelerau ac Amodau Cyllid 2023/24 a gyhoeddwyd gan CCAUC yn parhau ar waith hyd nes y cânt eu disodli gan gyhoeddiadau dilynol Medr. O ystyried y trosglwyddiad hwn, dylid ystyried unrhyw gyfeiriad at CCAUC yn un sy'n cyfeirio at Medr hefyd.

Mae gofyn iddo baratoi datganiadau ariannol y Grŵp a'r rhiant-Brifysgol yn unol â safonau cyfrifeg y DU a'r gyfraith berthnasol (Arferion Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y DU), gan gynnwys FRS 102 Y Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon a gofynion Deddf Elusennau 2011. Mae Telerau ac Amodau Cyllido 2023/24 yn mynnu yn ogystal fod y datganiadau ariannol wedi eu paratoi yn unol â Datganiad Ymarfer a Argymhellir 2019 – Cyfrifyddu Addysg Bellach ac Uwch ac yn unol â gofynion y Cyfarwyddyd Cyfrifon.

Mae gofyn i'r Cyngor baratoi datganiadau ariannol sy'n rhoi golwg go iawn a theg ar gyflwr materion y Grŵp a'r rhiant- Brifysgol ac ar eu hincwm a'u gwariant, enillion a cholledion a newidiadau mewn cronfeydd wrth gefn, a lliffoedd arian y Grŵp, am y cyfnod hwnnw. Wrth baratoi pob un o ddatganiadau ariannol Grŵp a rhiant Brifysgol, mae gofyn i'r Cyngor:

- ddewis polisïau cyfrifyddu addas ac wedyn eu dilyn yn gyson;
- llunio barn ac amcangyfrifon sy'n rhesymol ac sy'n ddoeth;
- nodi a ddilynydd safonau cyfrifyddu perthnasol y DU a'r Datganiad Ymarfer a Argymhellir, yn amodol ar unrhyw ymadawiadau perthnasol a ddatgelwyd ac a eglurwyd yn y datganiadau ariannol;
- asesu gallu'r Grŵp a'r rhiant-Brifysgol i barhau'n fusnes gweithredol, gan ddatgelu, fel y bo'n berthnasol, faterion sy'n ymwneud â busnes gweithredol;
- defnyddio sail cyfrifyddu y busnes gweithredol oni bai ei fod naill ai'n bwriadu diddymu'r Grŵp neu'r rhiant-Brifysgol neu roi'r gorau i weithredu, neu nad oes ganddo ddewis realistig ond gwneud hynny.

Mae'r Cyngor yn gyfrifol am gadw cofnodion cyfrifyddu digonol sy'n ddigonol i ddangos ac egluro trafodion y rhiant-Brifysgol a datgelu gyda chywirdeb rhesymol ar unrhyw adeg sefyllfa ariannol y rhiant-Brifysgol.. Mae'n gyfrifol am reolaeth fewnol o'r fath del y bo angen, yn ei farn, er mwyn galluogi'r gwaith o baratoi datganiadau ariannol sy'n rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad, ac sydd â chyfrifoldeb cyffredinol dros gymryd camau sy'n rhesymol agored iddo i ddiogelu asedau'r Grŵp ac i atal a chanfod enghreifftiau eraill o dwyll ac afreoleidd-dra.

Mae'r Cyngor hefyd yn gyfrifol am sicrhau bod:

- cyllid o ba bynnag ffynhonnell a weinyddir gan y Grŵp neu'r Brifysgol at ddibenion penodol wedi cael ei ddefnyddio'n briodol at y dibenion hynny a'u rheoli yn unol â deddfwriaeth berthnasol;
- bod incwm, lle bo'n briodol, wedi'i ddefnyddio yn unol â pharagraff 145 o'r FMC;
- Defnyddiwyd grantiau'r Cyngor Cyllido yn unol â'r telerau a'r amodau sydd ynghlwm wrthynt a'u defnyddio at y dibenion y cawsant eu derbyn ar eu cyfer, gan gynnwys Telerau ac Amodau Cyllido 2023/24;
- sicrhau bod rheolaethau ariannol a rheoli priodol ar waith i ddiogelu arian cyhoeddus ac arian o ffynonellau eraill; a
- sicrhau rheolaeth economaidd, effeithlon ac effeithiol o adnoddau a gwariant y Brifysgol.

Mae'r Cyngor yn gyfrifol am gynnal a chadw a chywirdeb y wybodaeth gorfforaethol ac ariannol sydd wedi'i chynnwys ar wefan y Brifysgol. Gall deddfwriaeth yn y Deyrnas Unedig sy'n rheoli'r gwaith o baratoi a lledaenu datganiadau ariannol fod yn wahanol i deddfwriaeth mewn awdurdodaethau eraill.

INDEPENDENT AUDITORS REPORT TO THE COUNCIL OF UNIVERSITY OF WALES**ADRODDIAD YR ARCHWILYDD ANNIBYNNOL I GYNGOR PRIFYSGOL CYMRU****ADRODDIAD AR ARCHWILIO'R DATGANIADAU ARIANNOL****Barn**

Rydym wedi archwilio datganiadau ariannol Prifysgol Cymru ("y Brifysgol") ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024 sy'n cynnwys y Datganiad Cyfunol a Datganiad Incwm Cynhwysfawr y Brifysgol, y Datganiad o Sefyllfa Ariannol Cyfunol a Phrifysgolion, y Cyfunol a'r Datganiad o Newidiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn, y Datganiad Llif Arian Cyfunol a nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys y polisiau cyfrifo.

Yn ein barn ni, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun cywir a theg o gyflwr materion y Grŵp a'r Brifysgol ar 31 Gorffennaf 2024, ac o incwm a gwariant y Grŵp ac incwm a gwariant, enillion a cholledion a newidiadau mewn cronfeydd wrth gefn y Brifysgol, a llifoedd arian y Grŵp, am y flwyddyn a ddaeth i ben;
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â safonau cyfrifyddu'r DU, gan gynnwys FRS 102 Y Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon, a chyda Datganiad Ymarfer a Argymhellir yn 2019 – Cyfrifyddu ar gyfer Addysg Bellach ac Uwch; ac
- wedi eu paratoi yn unol â gofynion Deddf Elusennau 2011.

Sail ar gyfer barn

Rydym wedi cael ein penodi'n archwilydd o dan Siarteri a Statudau'r Brifysgol ac yn unol ag adran 144 o Ddeddf Elusennau 2011 (neu ei rhagflaenwyr) ac yn adrodd yn unol â rheoliadau a wnaed o dan adran 154 o'r Ddeddf honno.

Cynaliasom ein harchwiliad yn unol â Safonau Archwilio Rhyngwladol (y DU) ("ISAs (DU)") a chyfraith berthnasol. Disgrifir ein cyfrifoldebau isod. Rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldebau moesegol o dan ac yn annibynnol ar y Grŵp yn unol â gofynion moesegol y DU gan gynnwys Safon Foesegol FRC. Credwn fod y dystiolaeth archwilio a gawsom yn sail ddigonol a phriodol i'n barn ni.

Busnes gweithredol

Mae'r Cyngor wedi paratoi'r datganiadau ariannol ar y sail barhaus gan nad yw'n bwriadu diddymu'r Grŵp na'r Brifysgol na rhoi'r gorau i'w gweithrediadau, ac fel y mae wedi dod i'r casgliad bod sefyllfa ariannol y Grŵp a'r Brifysgol yn golygu bod hyn yn realistig. Mae hefyd wedi dod i'r casgliad nad oes unrhyw ansicrwydd materol a allai fod wedi bwrw amheuaeth sylweddol ynghylch eu gallu i barhau yn fusnes gweithredol am o leiaf flwyddyn o ddyddiad cymeradwyo'r datganiadau ariannol ("cyfnod y busnes gweithredol").

Yn ein gwerthusiad o gasgliadau'r Cyngor, ystyriasom y risgiau hanfodol i fodel busnes y Grŵp a dadansoddi sut y gallai'r risgiau hynny effeithio ar adnoddau ariannol y Grŵp a'r Brifysgol neu allu i barhau â gweithrediadau dros y cyfnod busnes gweithredol.

Ein casgliadau ar sail y gwaith hwn:

- rydym o'r farn bod defnydd y Cyngor o'r sail gyfredol o gyfrifo wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol; ac
- nid ydym wedi nodi, ac rydym yn cytuno ag asesiad y Cyngor nad oes ansicrwydd sylweddol ynghylch digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu gyda'i gilydd, fwrw amheuaeth sylweddol ar allu'r Grŵp neu Brifysgol i barhau yn fusnes gweithredol am gyfnod y busnes gweithredol.

Fodd bynnag, gan na allwn ragweld yr holl ddigwyddiadau neu'r amodau yn y dyfodol a chan y y gall digwyddiadau dilynol arwain at ganlyniadau sy'n anghyson â'r farn a oedd yn rhesymol ar yr adeg y cawsant eu gwneud, nid yw'r casgliadau uchod yn warant y bydd y Grŵp neu'r Brifysgol yn parhau i weithredu.

INDEPENDENT AUDITORS REPORT TO THE COUNCIL OF UNIVERSITY OF WALES

Twyll a thorri cyfreithiau a rheoliadau – y gallu i ganfod

Nodi ac ymateb i risgiau camddatganiad sylweddol oherwydd twyll

Er mwyn nodi risgiau camddatgan sylweddol oherwydd twyll ("risgiau twyll"), asesasom ddigwyddiadau neu amodau a allai awgrymu cymhelliant neu bwysau i dwyllo neu roi cyfle i dwyllo. Roedd ein gweithdrefnau asesu risg yn cynnwys:

- Ymchwilio i'r Cyngor, y Pwyllgor Archwilio a Risg, archwilio'n fewnol ac archwilio dogfennaeth polisi ynghylch polisiâu a gweithdrefnau lefel uchel y Grŵp i atal a chanfod twyll, gan gynnwys y swyddogaeth archwilio fewnol, a sianel y Grŵp ar gyfer "chwythu'r chwiban", yn ogystal ag a oes ganddynt wybodaeth am unrhyw dwyll go iawn, a amheuir neu sy'n honedig.
- Cofnodion y Cyngor Darllen a'r Pwyllgor Archwilio a Risg.
- Defnyddio gweithdrefnau dadansoddol i nodi unrhyw berthnasodd anarferol neu annisgwyl.

Cyfathrebwyd â risgiau twyll ledled y tîm archwilio a pharhau'n effro i unrhyw arwyddion o dwyll drwy gydol yr archwiliad.

Fel y bo'n ofynnol dan safonau archwilio safonau, a chan ystyried pwysau posibl i fodloni cyfamodau benthychiadau, rydym yn cyflawni gweithdrefnau i fynd i'r afael â'r risg o reoli rheolaethau a'r risg y gallai rheolwyr y Grŵp fod mewn sefyllfa i wneud cofnodion cyfrifyddu amhriodol. O ran yr archwiliad hwn, ni wnaethom nodi risg o dwyll a oedd yn gysylltiedig â chydabod refeniw oherwydd meini prawf nodi refeniw anghymhleth, sy'n cyfyngu ar y cyfle i drin refeniw drwy dwyll.

Ni wnaethom nodi unrhyw risgiau twyll ychwanegol.

Rydym wedi cyflawni gweithdrefnau gan gynnwys:

- Nodi cofnodion dyddlyfrau i'w profi yn seiliedig ar feini prawf risg a chymharu'r cofnodion a nodwyd â dogfennaeth ategol. Roedd y rhain yn cynnwys cofnodion dyddlyfrau a bostiwyd ar ddiwedd y cyfnod adrodd ariannol.

Nodi ac ymateb i risgiau camddatganiad perthnasol oherwydd diffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau

Nodwyd meysydd o gyfreithiau a rheoliadau y gellid disgwyl yn rhesymol iddynt gael effaith berthnasol ar ddatganiadau ariannol o'n profiad masnachol cyffredinol a'r sector, a thrwy drafod â'r Cyngor a rheolwyr eraill (fel y bo'n ofynnol dan safonau archwilio) y polisiâu a'r gweithdrefnau ynghylch cydymffurfio â deddfau a rheoliadau.

Cyflëwyd y cyfreithiau a'r rheoliadau a nodwyd ledled ein tîm a gwnaethom barhau i fod yn effro i unrhyw arwyddion o ddiffyg cydymffurfio trwy gydol yr archwiliad.

Mae effaith bosibl y cyfreithiau a'r rheoliadau hyn ar y datganiadau ariannol yn amrywio'n sylweddol.

Yn gyntaf, mae'r Grŵp yn ddarostyngedig i gyfreithiau a rheoliadau sy'n effeithio'n uniongyrchol ar y datganiadau ariannol gan gynnwys deddfwriaeth a rheoleiddio adroddiadau ariannol (gan gynnwys deddfwriaeth elusennau cysylltiedig a deddfwriaeth addysg uwch, gan gynnwys y Cyfarwyddyd Cyfrifon a gyhoeddwyd gan Gyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru ("CCAUC")), deddfwriaeth drethu a deddfwriaeth pensiynau, ac aseswyd i ba raddau oedd y deddfau a'r rheoliadau hyn yn cydymffurfio yn rhan o'n gweithdrefnau ar eitemau cysylltiedig y datganiad ariannol.

Yn ail, mae'r Grŵp yn ddarostyngedig i lawer o gyfreithiau a rheoliadau eraill lle gallai canlyniadau diffyg cydymffurfiaeth gael effaith berthnasol ar symiau neu ddatgeliadau yn y datganiadau ariannol, er enghraifft trwy osod dirwyon neu ymglyfreithia neu'r angen i gynnwys darpariaethau sylweddol. Nodwyd y meysydd canlynol yn

INDEPENDENT AUDITORS REPORT TO THE COUNCIL OF UNIVERSITY OF WALES

rhai sydd fwyaf tebygol o gael y fath effaith: cydymffurfio â gofynion rheoleiddio addysg uwch CCAUC, gan gydnabod natur reoleiddiedig gweithgareddau'r Grŵp. Mae safonau archwilio yn cyfyngu'r gweithdrefnau archwilio gofynnol i nodi diffyg cydymffurfiaeth â'r cyfreithiau a'r rheoliadau hyn, i holi'r cyfarwyddwyr a rheolwyr eraill ac arolygu gohebiaeth reoleiddiol a chyfreithiol, os oes gohebiaeth. Felly, os na ddatgelir i ni fod rheoliadau gweithredol wedi'u torri neu os yw'n amlwg o ohebiaeth berthnasol, ni fydd archwiliad yn canfod bod y rheoliadau hynny wedi'u torri.

Cyd-destun gallu'r archwiliad i ganfod twyll neu fod cyfraith neu reoliad wedi'u torri

Oherwydd cyfyngiadau cynhenid archwiliad, mae risg na ellir ei osgoi na fyddwn efallai wedi canfod rhai camddatganiadau perthnasol yn y datganiadau ariannol, er ein bod wedi cynllunio a pherfformio ein harchwiliad yn briodol yn unol â safonau archwilio. Er enghraifft, po bellaf y bydd diffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau o'r digwyddiadau a'r trafodion a adlewyrchir yn y datganiadau ariannol, lleiaf tebygol oll yw hi y byddai'r gweithdrefnau cynhenid cyfyngedig sy'n ofynnol dan safonau archwilio yn ei nodi.

Yn ogystal, fel gydag unrhyw archwiliad, roedd risg uwch o beidio â chanfod twyll, gan y gallai'r rhain gynnwys cydgynllwynio, ffugio, hepgoriadau bwriadol, camliwio, neu wrthdroi rheolaethau mewnol. Mae ein gweithdrefnau archwilio wedi'u cynllunio i ganfod camddatganiad sylweddol. Nid ydym yn gyfrifol am atal diffyg cydymffurfio na thwyll ac ni ellir disgwyl i ni ganfod diffyg cydymffurfiaeth â'r holl gyfreithiau a rheoliadau.

Gwybodaeth arall

Mae'r Cyngor (a'i aelodau yn Ymddiriedolwyr y Brifysgol at ddibenion cyfraith elusennau) yn gyfrifol am yr wybodaeth arall, sy'n cynnwys yr Adolygiad Gweithredu ac Ariannol a'r Datganiad o Lywodraethu Corfforaethol. Nid yw ein barn ar y datganiadau ariannol yn cynnwys yr wybodaeth arall ac, yn unol â hynny, nid ydym yn mynegi barn archwilio neu, ac eithrio fel y nodir yn benodol isod, unrhyw fath o gasgliad sicrwydd ynghylch hynny.

Ein cyfrifoldeb ni yw darllen y wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth, yn seiliedig ar ein gwaith archwilio ar ddatganiadau ariannol, wedi ei chamddatgan yn sylweddol neu'n anghyson â'r datganiadau ariannol neu ein gwybodaeth archwilio. Mae'n ofynnol i ni roi gwybod i chi os:

- ar sail y gwaith hwnnw yn unig, ein bod wedi nodi camddatganiadau perthnasol yn y wybodaeth arall; neu
- yn ein barn ni, bod yr wybodaeth a roddir mewn Adolygiad Gweithredu ac Ariannol, a'r Datganiad o Lywodraethu Corfforaethol (sydd, gyda'i gilydd, yn ffurfio Adroddiad Blynyddol yr Ymddiriedolwyr ar gyfer y flwyddyn ariannol) yn anghyson mewn unrhyw gysylltiad sylweddol â'r datganiadau ariannol.

Nid oes gennym unrhyw beth i'w adrodd yn hyn o beth.

Materion y mae'n ofynnol i ni adrodd arnynt drwy eithriad

O dan Ddeddf Elusennau 2011 mae'n ofynnol i ni roi gwybod i chi os, yn ein barn ni.:

- nad yw'r Brifysgol wedi cadw digon o gofnodion cyfrifyddu; neu
- nad yw'r datganiadau ariannol yn cytuno â'r cofnodion cyfrifo; neu
- nad ydym wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau y mae eu hangen arnom ar gyfer ein harchwiliad.

Nid oes gennym unrhyw beth i'w adrodd yn hyn o beth.

Cyfrifoldebau'r Cyngor

Fel yr esboniwyd yn llawnach yn ei ddatganiad a nodir ar dudalen 23, mae'r Cyngor yn gyfrifol am y canlynol: paratoi'r datganiadau ariannol sy'n rhoi barn gywir a theg; mae angen rheolaeth fewnol o'r fath er mwyn galluogi paratoi datganiadau ariannol sy'n rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu

INDEPENDENT AUDITORS REPORT TO THE COUNCIL OF UNIVERSITY OF WALES

gamgymeriad; asesu gallu'r Grŵp a'r Brifysgol i barhau'n fusnes gweithredol, gan ddatgelu, fel y bo'n berthnasol, faterion sy'n ymwneud â'r busnes gweithredol; a defnyddio sail cyfrifyddu y busnes gweithredol oni bai ei fod naill ai'n bwriadu diddymu'r Grŵp neu'r Brifysgol neu'n roi'r gorau i weithredu, neu os nad oes ganddo ddewis realistig ond gwneud hynny.

Cyfrifoldebau'r Archwilydd

Ein hamcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad, a chyhoeddi ein barn mewn adroddiad archwilydd. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n gwarantu y bydd archwiliad a gynhelir yn unol ag ISAs (Y DU) bob amser yn canfod camddatganiad perthnasol pan fydd yn bodoli. Gall camddatganiadau godi o dwyll neu gamgymeriad ac fe'u hystyrir yn rhai sylweddol os gellid disgwyl yn rhesymol iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol.

Darperir disgrifiad llawnach o'n cyfrifoldebau ar wefan yr FRC yn www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities.

ADRODDIAD AR OFYNNION CYFREITHIOL A RHEOLEIDDIOL ERAILL

Mae'n ofynnol i ni adrodd ar y materion canlynol a ragnodir yn y Cod Rheoli Ariannol a gyhoeddwyd o dan Ddeddf Addysg Uwch (Cymru) 2015 a'r Cyfarwyddyd Cyfrifon i Sefydliadau Addysg Uwch ar gyfer 2023/24 a gyhoeddwyd gan CCAUC ("y Cyfarwyddyd Cyfrifon").

Trosglwyddwyd y gwaith o reoleiddio sector Addysg Uwch Cymru o CCAUC i Medr, y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil, ar 1 Awst 2024. Mae'r Cyfarwyddyd Cyfrifon, Cod Rheoli Ariannol a Thelerau ac Amodau Cyllid 2023/24 a gyhoeddwyd gan CCAUC yn parhau i fod ar waith ar ddyddiad ein hadroddiad. O ystyried y trosglwyddiad hwn, dylid darllen unrhyw gyfeiriad at CCAUC yn ein hadroddiad yn un sy'n cyfeirio at Medr hefyd. Yn ein barn ni, ym mhob agwedd sylweddol:

- mae cyllid o ba bynnag ffynhonnell a weinyddir gan y Grŵp neu'r Brifysgol at ddibenion penodol wedi cael eu defnyddio'n briodol at y dibenion hynny a'u rheoli yn unol â deddfwriaeth berthnasol;
- mae incwm, lle bo'n briodol, wedi'i ddefnyddio gan y Brifysgol yn unol â pharagraff 145 o God Rheoli Ariannol ("FMC") CCAUC;
- Mae grantiau'r Cyngor Cyllido wedi'u defnyddio yn unol â'r telerau a'r amodau sydd ynghlwm wrthynt a'u defnyddio at y dibenion y cawsant eu derbyn ar eu cyfer, gan gynnwys y Telerau ac Amodau Cyllido 2023/24 a gyhoeddwyd gan CCAUC; a
- mae gofynion Cyfarwyddyd Cyfrifon CCAUC wedi eu bodloni.

DIBEN EIN GWAITH ARCHWILIO AC I BWY YR YDYM YN GYFRIFOL

Lluniwyd yr adroddiad hwn ar gyfer y Cyngor yn unig yn unol ag Adran 4 o dan Siarteri a Statudau'r Brifysgol ac yn unol ag adran 144 o Ddeddf Elusennau 2011 (neu ei rhagflaenwyr) a rheoliadau a wnaed o dan adran 154 o'r Ddeddf honno. Mae ein gwaith archwilio wedi'i wneud er mwyn i ni allu datgan i'r Cyngor y materion y mae'n ofynnol i ni eu datgan iddynt mewn adroddiad archwilydd ac at unrhyw ddiben arall. Hyd eithaf y ganiateir dan y gyfraith, nid ydym yn derbyn nac yn cymryd cyfrifoldeb i unrhyw un heblaw'r Brifysgol a'r Cyngor am ein gwaith archwilio, am yr adroddiad hwn, nac am y farn yr ydym wedi'i ffurfio.

Rees Batley

ar gyfer ac ar ran KPMG LLP, Archwilydd Statudol

Cyfrifwyr Siartredig

Mae KPMG LLP yn gymwys i weithredu'n archwilydd o ran adran 1212 o Ddeddf Cwmnïau 2006

INDEPENDENT AUDITORS REPORT TO THE COUNCIL OF UNIVERSITY OF WALES

66 Queen Square
Bryste
BS1 4BE

Rhagfyr 2024

CONSOLIDATED AND UNIVERSITY STATEMENTS OF COMPREHENSIVE INCOME

	Nodia dau	Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024		Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2023	
		Cyfunol	Prifysgol	Cyfunol	Prifysgol
		£'000	£'000	£'000	£'000
Incwm					
Incwm arall	1	2,592	2,528	2,583	2,581
Incwm buddsoddi	2	106	106	140	140
Cyfanswm Incwm		2,698	2,634	2,723	2,721
Gwariant					
Costau staff	3	913	913	1,021	1,021
Costau Staff – symudiad darpariaeth USS	3	(363)	(363)	19	19
Costau gweithredu eraill	5	1,360	1,304	1,352	1,346
Trosglwyddo Gwaddol	5a.	-	-	2,599	2,599
Dibrisiad a namau	6	86	86	86	86
Costau llog a chostau cyllid eraill	4	(98)	(98)	2	2
Cyfanswm gwariant		1,898	1,842	5,079	5,073
Gwarged/(Diffyg) cyn enillion/(colledion) eraill		800	792	(2,356)	(2,353)
Enillion / (Colledion) ar fuddsoddiadau asedau sefydlog	7	39	39	(39)	(39)
Enillion/(Colledion) ar fuddsoddiadau gwaddol	7	28	28	(17)	(17)
Gwarged/(diffyg) ar gyfer y flwyddyn		867	859	(2,412)	(2,409)
(Colledion)/enillion actiwaraid mewn perthynas â chynlluniau pensiwn mewnol	17	(228)	(228)	1,965	1,965
Cyfanswm incwm/(costau) cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn		639	631	(447)	(444)
Cynrychiolir gan:					
Gwaddol incwm cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn		72	72	64	64
Cyfanswm incwm/(costau) cynhwysfawr anghyfyngedig ar gyfer y flwyddyn		567	559	(511)	(508)
		639	631	(447)	(444)

Mae'r nodiadau ar dudalennau 32 i 50 yn rhan o'r datganiadau ariannol hyn.

CONSOLIDATED AND UNIVERSITY STATEMENTS OF CHANGES IN RESERVES

Cyfunol	Cyfrif Incwm a Gwariant		Cyfanswm
	Gwaddol	Anghyfyngedig Wedi'i ailddatgan	
	£'000	£'000	£'000
Balans ar 1 Awst 2022	5,317	931	6,248
Gwarged/(diffyg) o'r datganiad incwm a gwariant	64	(2,476)	(2,412)
Incwm cynhwysfawr arall	-	1,965	1,965
Trosglwyddiadau rhwng cronfa ailbrisio a'r Cyfrif IaG	(2,599)	2,599	-
Cyfanswm yr incwm/(cost) cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn	(2,535)	2,088	(447)
Symudiad arall yn y flwyddyn	-	-	-
Balans ar 31 Gorffennaf 2023	2,782	3,019	5,801
Gwarged/(diffyg) o'r datganiad incwm a gwariant	72	795	867
Incwm cynhwysfawr arall	-	(228)	(228)
Trosglwyddiadau rhwng cronfa ailbrisio a'r Cyfrif IaG	-	-	-
Cyfanswm yr incwm/(cost) cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn	72	567	639
Symudiad arall yn y flwyddyn	-	(9)	(9)
Balans ar 31 Gorffennaf 2024	2,854	3,577	6,431

Prifysgol	Cyfrif Incwm a Gwariant		Cyfanswm
	Gwaddol	Anghyfyngedig Wedi'i ailddatgan	
	£'000	£'000	£'000
Balans ar 1 Awst 2022	5,317	911	6,228
Gwarged/(diffyg) o'r datganiad incwm a gwariant	64	(2,473)	(2,409)
Incwm cynhwysfawr arall	-	1,965	1,965
Trosglwyddiadau rhwng cronfa ailbrisio a'r Cyfrif IaG	(2,599)	2,599	-
Cyfanswm yr incwm/(cost) cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn	(2,535)	2,091	(444)
Symudiad arall yn y flwyddyn	-	(1)	(1)
Balans ar 1 Awst 2023	2,782	3,001	5,783
Gwarged/(diffyg) o'r datganiad incwm a gwariant	72	787	859
Incwm cynhwysfawr arall	-	(228)	(228)
Trosglwyddiadau rhwng cronfa ailbrisio a'r Cyfrif IaG	-	-	-
Cyfanswm yr incwm/(cost) cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn	72	559	631
Symudiad arall yn y flwyddyn	-	(3)	(3)
Balans ar 31 Gorffennaf 2024	2,854	3,557	6,411

Mae'r cronfeydd wrth gefn y flwyddyn blaenorol wedi cael eu hailddatgan fel y datgelwyd o fewn nodyn 17

Mae'r nodiadau ar dudalennau 32 i 50 yn rhan o'r datganiadau ariannol hyn.

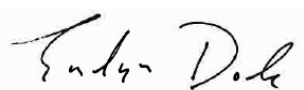
CONSOLIDATED AND UNIVERSITY STATEMENTS OF CHANGES IN RESERVES

CONSOLIDATED AND UNIVERSITY STATEMENTS OF FINANCIAL POSITION (Charity Number: 1146516)

	Nodia dau	Ar 31 Gorffennaf 2024		Ar 31 Gorffennaf 2023 Wedi'i ailddatgan	
		Cyfunol	Prifysgol	Cyfunol	Prifysgol
		£'000	£'000	£'000	£'000
Asedau anghyfredol					
Asedau Sefydlog Diriaethol	6	1,268	1,268	1,338	1,338
Buddsoddiadau	7	751	751	1,648	1,648
Gwarged pensiwn	16	2,005	2,005	2,001	2,001
		4,024	4,024	4,987	4,987
Asedau cyfredol					
Stoc	8	226	226	134	134
Masnach a derbyniadwy eraill	9	2,151	2,101	758	758
Arian parod a chyfwerth ag arian parod	12	2,586	2,585	2,548	2,524
		4,963	4,912	3,440	3,416
Llai: Credydwy'r symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn	10	(2,556)	(2,525)	(2,271)	(2,266)
Asedau cyfredol net		2,407	2,387	1,169	1,150
Darpariaethau					
Darpariaethau pensiwn	16	-	-	(355)	(355)
Asedau net		6,431	6,411	5,801	5,782
Cronfeydd Wrth Gefn Cyfyngedig					
Cronfa wrth gefn Incwm a gwariant – cronfa wrth gefn gwaddol	11	2,854	2,854	2,782	2,782
Cronfeydd Wrth Gefn Anghyfyngedig		3,577	3,557	3,019	3,000
Cronfa wrth gefn Incwm a gwariant - anghyfyngedig					
Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn		6,431	6,411	5,801	5,782

Mae'r cronfeydd wrth gefn y flwyddyn blaenorol wedi cael eu hailddatgan fel y datgelwyd o fewn nodyn 17

Cymeradwywyd y datganiadau ariannol gan y Corff Llywodraethol ar 18 Rhagfyr 2024 ac fe'u llofnodwyd ar ei ran ar y dyddiad hwnnw gan

Emlyn Dole (Cadeirydd)

Yr Athro Elwen Evans CB (Is-Ganghellor)

Mae'r nodiadau ar dudalennau 32 i 50 yn rhan o'r datganiadau ariannol hyn.

CONSOLIDATED STATEMENT OF CASH FLOWS

	Nodia dau	Y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2024 £'000	Y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2023 £'000
Llif arian o weithgareddau gweithredu			
Gwarged/(Diffyg) ar gyfer y flwyddyn		867	(2,412)
Addasiad ar gyfer eitemau nad ydynt ar ffurf arian parod			
Dibrisiad	6	86	86
Gwerth teg (cynnydd) / gostyngiad mewn buddsoddiadau	7	(67)	56
Cynnydd yn y stoc	8	(92)	(47)
(cynnydd)/gostyngiad mewn dyledwyr	9	(1,393)	1,088
Cynnydd/(lleihad) mewn credydwyr	10	277	(429)
Costau Pensiwn USS heb y cyfraniadau sy'n daladwy	3	(363)	19
Costau Pensiwn UWSS heb y cyfraniadau sy'n daladwy	3	(126)	(27)
Llog (derbyniadwy)/taladwy	4	(98)	2
Addasiadau ar gyfer gweithgareddau buddsoddi ac ariannu			
Incwm buddsoddi	2	(106)	(140)
All-lif arian net o weithgareddau gweithredu		(1,015)	(1,804)
Llif arian o weithgareddau buddsoddi			
Gwaredu buddsoddiadau asedau nad ydynt yn rhai cyfredol	7	563	671
Gwaredu buddsoddiadau asedau gwaddol nad ydynt yn rhai cyfredol	7	401	-
Incwm buddsoddi	2	62	60
Taliadau a wnaed i gaffael asedau sefydlog pendant	6	(17)	-
		1,009	731
Llifoedd arian o weithgareddau ariannu			
Incwm Gwaddol	2	44	81
		44	81
Cynyddu/(Gostwng) mewn arian parod a chyfwerth ag arian parod yn y flwyddyn	12	38	(993)
Arian parod a chyfwerth ag arian parod ar ddechrau'r flwyddyn		2,548	3,541
Arian parod a chyfwerth ag arian parod ar ddiwedd y flwyddyn		2,586	2,548

Mae'r nodiadau ar dudalennau 32 i 50 yn rhan o'r datganiadau ariannol hyn.

STATEMENT OF ACCOUNTING POLICIES

a. **Sail y paratoi**

Paratowyd y datganiadau ariannol hyn yn unol â'r Datganiad o Arferion a Argymhellir (SORP): Cyfrifeg ar gyfer Addysg Bellach ac Uwch 2019 ac yn unol â Safonau Adroddiadau Ariannol (FRS102).

Mae'r Brifysgol yn endid budd cyhoeddus ac felly mae wedi cymhwyso gofyniad budd cyhoeddus perthnasol FRS102. Mae'r datganiadau ariannol yn cael eu paratoi yn unol â'r confensiwn cost hanesyddol, ac eithrio mewn perthynas ag eiddo buddsoddi, buddsoddiadau asedau cyfredol ac offerynnau ariannol deilliadol sy'n cael eu cynnal ar werth teg.

b. **Sail cyfuno**

Mae'r datganiadau ariannol cyfunol yn cynnwys y Brifysgol a'i his-gwmnïau; Awen Wales Limited a Gwasg Gregynog Cyfyngedig, am y flwyddyn hyd at 31 Gorffennaf 2024.

c. **Busnes Gweithredol**

Nodir gweithgareddau'r Brifysgol a'i his-gwmnïau, ynghyd â'r ffactorau sy'n debygol o effeithio ar ei datblygiad a'i pherfformiad yn y dyfodol, yn yr adolygiad Gweithredu ac Ariannol. Cyflwynir sefyllfa ariannol y Brifysgol a'i his-gwmnïau, ei llif arian, ei hylifedd a'i benthyciadau yn y Datganiadau Ariannol a'r Nodiadau cysylltiedig. Mae'r datganiadau ariannol yn cael eu paratoi ar sail barhaus y mae'r uwch reolwyr a'r Cyngor yn credu eu bod yn briodol am y rhesymau canlynol.

Fel y nodwyd yn y cyflwyniad ym mis Hydref 2017 cymeradwyodd Prifysgol Cymru a Phrifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant weithred gyfreithiol a oedd yn cyflawni'r amcan polisi gwreiddiol i integreiddio dwy Brifysgol hanesyddol, a thrwy hynny greu Prifysgol newydd i Gymru. Mae'r cynllun integreiddio hwn wedi'i oedi gan y Brifysgol yn gyfleoedd i gyflawni cynllun busnes yn y dyfodol sy'n gweithio ochr yn ochr â chyfeiriad y Medr yn y dyfodol yn ei gylch gwaith ar draws addysg uwch ac addysg bellach.

Mae'r Brifysgol yn hyderus, yn y cyfnod interim o weithredu'r cynllun busnes, y bydd y Brifysgol yn parhau i gynnal sefyllfa dros ben ac arian parod cymedrol. Yn ogystal, bydd ffrydiau cyllido newydd ar gyfer Gwasg Prifysgol Cymru yn cael eu harchwilio i adeiladu ar ei hunaniaeth frand a bydd cyfleoedd i integreiddio i'r Drindod Dewi Sant yn cael eu datblygu. O dan y cynlluniau uchod, byddai Prifysgol Cymru yn parhau'n endid cyfreithiol ar wahân gyda llai o bwerau i weld ei rhwymedigaethau i fyfyrwyr cofrestredig o dan y cytundebau darpariaeth gydweithredol presennol.

Bydd cronfeydd wrth gefn y Brifysgol yn parhau i gael eu cymhwyso'n briodol i helpu i ariannu costau ei rhwymedigaethau presennol i fyfyrwyr ac i fuddsoddi ymhellach mewn strategaethau blaengar sy'n adeiladu ar dreftadaeth a gwasanaethau Prifysgol Cymru. Bydd rhagor o waith ar ddyledion hanesyddol yn cael ei gyflymu i sicrhau'r cronfeydd arian mwyaf posibl sydd ar gael i'r Brifysgol symud ymlaen. Parheir i gymryd mesurau priodol yn ystod 2024/25 a 2025/26 i sicrhau bod y Brifysgol yn cydbwyso ei chyllideb cyn gweithredu strategaeth newydd y Brifysgol.

Mae'r Brifysgol wedi paratoi rhagolygon llif arian hyd at ddiwedd mis Gorffennaf 2026 o dan y model gweithredu presennol, gan gydnabod y rhagwelir y bydd unrhyw ffrydiau incwm o'r strategaeth newydd yn cael eu rhagweld o flynyddoedd ariannol 2023/24 – 24/25

Mae'r rhagolygon hyn yn adeiladu ar y sefyllfa ariannol ar 31 Gorffennaf 2024 a hyd yn oed o dan senarios anfantais credadwy yn dangos bod y Brifysgol yn gallu gweithredu o fewn ei hadnoddau ariannol sydd ar gael ar hyn o bryd a bodloni ei rhwymedigaethau wrth iddynt ddisgyn yn ddyledus am gyfnod o 12 mis o leiaf o ddyddiad cymeradwyo'r datganiadau ariannol hyn. Mae'r rhagolygon hyn yn cynnwys cyfleoedd i dyfu o fewn y Wasg a dyraniad priodol o adnoddau ar draws y Brifysgol.

Mae'r Brifysgol wedi cofnodi gwarged am y flwyddyn o £0.8m a disgwylir i'r lefel hon barhau yn 2024/25. Mae swyddogion ac ymddiriedolwyr yn fodlon bod y balans arian parod o £2.6 miliwn ar 31 Gorffennaf 2024 a'r rhagolygon am y 12 mis ar ôl dyddiad cymeradwyo'r datganiadau ariannol hyn yn darparu digon o arian parod ac adnoddau cynhyrchu arian parod i gyflawni ei rhwymedigaethau wrth iddynt ddod yn ddyledus.

STATEMENT OF ACCOUNTING POLICIES

O ganlyniad, mae'r Cyngor yn hyderus y bydd gan y Grŵp a'r rhiant-Brifysgol ddigon o arian i barhau i fodloni eu rhwymedigaethau wrth iddynt ddod yn ddyledus am o leiaf 12 mis o ddyddiad cymeradwyo'r datganiadau ariannol hyn ac felly maent wedi paratoi'r datganiadau ariannol ar sail barhaus.

d. **Cydnabod incwm**

Caiff incwm o werthu nwyddau neu wasanaethau ei gredu i'r Datganiadau Cyfunol a Datganiadau'r Brifysgol o Incwm Cynhwysfawr y Brifysgol pan gyflenwir y nwyddau neu'r gwasanaethau i'r cwsmeriaid allanol, neu fod telerau'r contract wedi'u bodloni.

Caiff incwm buddsoddi ei gredu i'r Datganiadau Cyfunol a Phrifysgol o Incwm Cynhwysfawr ar sail dderbyniadwy.

Cyllid Grant

Grantiau'r llywodraeth gan gynnwys grant bloc y cyngor ariannu; mae grantiau ymchwil o ffynonellau a grantiau'r llywodraeth (gan gynnwys grantiau ymchwil) o ffynonellau anlywodraethol yn cael eu cydnabod yn incwm pan fydd gan y Brifysgol hawl i'r incwm ac mae'r amodau perfformiad wedi eu bodloni.

Rhoddion a Gwaddol

Trafodion anghyfnwydwy heb amodau cysylltiedig perfformiad yw rhoddion a gwaddolion. Mae rhoddion a gwaddolion gyda chyfyngiadau a osodir gan roddwyr yn cael eu cydnabod mewn incwm pan fydd gan y Brifysgol hawl i'r arian. Cedwir incwm o fewn y gronfa dan gyfyngiadau hyd nes y caiff ei ddefnyddio yn unol â'r cyfyngiadau hynny pan fydd yr incwm yn cael ei ryddhau i gronfeydd wrth gefn cyffredinol drwy drosglwyddiad cronfeydd wrth gefn.

Mae rhoddion heb unrhyw gyfyngiadau yn cael eu cydnabod mewn incwm pan fydd gan y Brifysgol hawl i'r arian.

Cofnodir incwm buddsoddi a gwerthfawrogiad o waddol mewn incwm yn y flwyddyn y mae'n codi ac naill ai ar ffurf incwm cyfyngedig neu anghyfyngedig yn unol â'r telerau neu gyfyngiadau eraill a gymhwysir i'r gronfa waddol unigol.

Mae dau fath o roddion a gwaddol o fewn cronfeydd wrth gefn:

1. Gwaddol parhaol anghyfyngedig - mae'r rhoddwr wedi nodi bod y gronfa i gael ei buddsoddi'n barhaol i gynhyrchu ffrwd incwm er budd cyffredinol y Brifysgol.
2. Gwaddol parhaol cyfyngedig - mae'r rhoddwr wedi nodi y bydd y gronfa yn cael ei buddsoddi'n barhaol i gynhyrchu ffrwd incwm i'w chymhwyso at amcan penodol.

Grantiau Cyfalaf

Cofnodir grantiau cyfalaf mewn incwm pan fydd gan y Brifysgol hawl i'r incwm yn amodol ar fodloni unrhyw amodau sy'n gysylltiedig â pherfformiad.

e. **Cyfrifo am fuddion ymddeol**

Y ddau brif gynllun pensiwn ar gyfer staff y Brifysgol, yw Cynllun Pensiwn y Prifysgolion (USS) a Chynllun Pensiwn Prifysgol Cymru (UWSS). Cynlluniau buddion diffiniedig yw'r cynlluniau sy'n cael eu hariannu'n allanol. Mae pob cronfa yn cael ei phrisio bob tair blynedd gan actiwariau annibynnol â chymwysterau proffesiynol.

Mae Cynlluniau Pensiwn USS yn gynlluniau amlgyflogwr nad yw'n bosibl nodi'r asedau a'r rhwymedigaethau sy'n berthnasol i aelodau'r brifysgol oherwydd natur y cynlluniau ar y cyd, ac felly cyfrifir y cynlluniau yn gynlluniau buddion ymddeol cyfraniadau diffiniedig. Cofnodir atebolrwydd o fewn darpariaethau ar gyfer unrhyw ymrwymiad cytundebol i ariannu diffygion yn y gorffennol o fewn y cynllun USS.

Cynllun Cyfraniadau Diffiniedig

Cynllun buddion ôl-gylogaeth yw cynllun cyfraniadau diffiniedig lle mae'r cwmni'n talu cyfraniadau sefydlog i endid ar wahân ac ni fydd ganddo rwymedigaeth gyfreithiol nac adeiladol i dalu symiau pellach. Mae rhwymedigaethau ar gyfer cyfraniadau at gynlluniau pensiwn cyfraniadau diffiniedig wedi eu cydnabod yn gost yn y datganiad incwm yn ystod y cyfnodau pan fydd gwasanaethau yn cael eu darparu gan gyflogaion.

STATEMENT OF ACCOUNTING POLICIES

Cynllun Buddion Diffiniedig

Cynlluniau buddion diffiniedig yw cynlluniau buddion ôl-gyflogaeth ac eithrio cynlluniau cyfraniadau diffiniedig. O dan gynlluniau buddion diffiniedig, rhwymedigaeth y Brifysgol yw darparu'r buddion y cytunwyd arnynt i weithwyr presennol a chyn-weithwyr, a'r risg actiwaraidd (y bydd buddion yn costio mwy neu lai na'r disgwyl) a bydd y risg o fuddsoddi (y bydd enillion ar asedau a neilltuir i ariannu'r buddion yn wahanol i'r disgwyliadau) i'w dwyn, yn sylweddol, gan y Brifysgol. Dylai'r Grŵp gydnabod atebolrwydd am ei rwymedigaethau o dan gynlluniau buddion diffiniedig net asedau'r cynllun. Mae'r atebolrwydd budd-dal diffiniedig net hwn yn cael ei fesur yn amcangyfrif o fudd-dal y mae cyflogaeth wedi'i ennill yn gyfnewid am eu gwasanaeth yn y cyfnodau cyfredol a blaenorol, wedi'i ostwng i bennu ei werth presennol, heb werth teg (yn ôl y pris cynnig) asedau'r cynllun. Mae'r cyfrifiad yn cael ei wneud gan actiwari cymwys gan ddefnyddio'r dull credyd uned a ragwelir. Pan fydd y cyfrifiad yn arwain at ased net, mae cydnabyddiaeth o'r ased wedi'i gyfyngu i'r graddau y gall y Brifysgol adennill y gwarged naill ai drwy gyfraniadau llai yn y dyfodol neu drwy ad-daliadau o'r cynllun.

f. **Buddion cyflogaeth**

Mae manteision cyflogaeth tymor byr megis cyflogau ac absenoldebau a digolledir wedi eu cydnabod yn gost yn y flwyddyn y mae'r gweithwyr yn rhoi gwasanaeth i'r Brifysgol. Mae unrhyw fudd-daliadau sydd heb eu defnyddio yn cael eu cronni a'u mesur fel y swm ychwanegol y mae'r Brifysgol yn disgwyl ei dalu o ganlyniad i'r hawl sydd heb ei defnyddio.

g. **Arian Cyfred Tramor**

£ Sterling yw'r arian cyfred gweithredol. trafodion mewn arian tramor yn cael eu trosi i £ sterling ar gyfradd cyfnewid arian tramor dyfarniad ar ddyddiad y trafodiad. Mae asedau ariannol a rhwymedigaethau a ddynodwyd mewn arian tramor ar ddyddiad y fantolen yn cael eu trosi i'r arian gweithredol ar gyfradd cyfnewid arian tramor. Cydnabyddir gwahaniaethau cyfnewid arian tramor wrth eu trosi ar ffurf Gwarged neu Ddiffyg. Mae asedau a rhwymedigaethau nad ydynt yn rhai ariannol sy'n cael eu mesur o ran cost hanesyddol mewn arian tramor yn cael eu trosi wrth ddefnyddio'r gyfradd gyfnewid ar ddyddiad y trafodiad. Mae asedau nad ydynt yn ariannol a rhwymedigaethau a ddynodwyd mewn arian tramor sy'n cael eu datgan ar werth teg yn cael eu haildrosi i'r arian gweithredol ar gyfraddau cyfnewid yr arian tramor sydd mewn grym ar y dyddiadau y penderfynwyd ar y gwerth teg.

h. **Asedau Sefydlog**

Mae asedion sefydlog wedi eu datgan ar gost/tybiedig cost heb ddibrisiad cronedig a cholledion nam cronedig. Mae rhai eitemau o asedau sefydlog a oedd wedi'u hailbrisio i werth teg ar neu cyn y dyddiad pontio i FE HEUP 2015, wedi eu mesur ar sail cost tybiedig, sef y swm a ailbrisir ar ddyddiad yr ailbrisio hwnnw. Lle mae gan rannau o ased sefydlog fywydau defnyddiol gwahanol, fe'u cyfrifir yn eitemau ar wahân o asedau sefydlog.

Tir ac Adeiladau

Mae costau (gan gynnwys costau TAW na ellir eu hadfer) a achosir mewn perthynas â thir ac adeiladau ar ôl prynu neu adeiladu cychwynnol, a chyn prisio, yn cael eu troi'n gyfalaf i'r graddau y maent yn cynyddu'r buddion disgwylidig i'r Brifysgol yn y dyfodol. Nid yw tir rhydd-ddaliad wedi ei ddibrisio gan yr ystyrir bod iddo oes ddefnyddiol amhenodol. Mae adeiladau rhydd-ddaliadol yn cael eu dibrisio ar linell syth dros eu bywydau defnyddiol disgwylidig hyd at uchafswm o 50 mlynedd.

Ni chodir unrhyw ddibrisiant ar asedau yn ystod y gwaith adeiladu.

Cyfarpar

Mae cyfarpar, gan gynnwys cyfrifiaduron a meddalwedd, sy'n costio llai na de-minimus o £5,000 fesul eitem unigol neu grŵp o eitemau yn cael eu dileu yn y flwyddyn gaffael. Mae'r holl offer eraill yn cael eu trosi'n gyfalaf. Mae offer ar ffurf cyfalaf yn cael eu nodi ar sail pris cost ac maent yn dibrisio dros eu hoes ddefnyddiol disgwylidig fel a ganlyn:

Offer cyfrifiadurol	4 blynedd
Offer wedi eu caffael ar gyfer prosiectau ymchwil penodol	3-5 blynedd
Offer Eraill	10 mlynedd

STATEMENT OF ACCOUNTING POLICIES

Mae dulliau dibrisiant, bywydau defnyddiol a gwerthoedd gweddilliol yn cael eu hadolygu ar ddyddiad paratoi pob Mantolen.

Costau benthycia

Mae costau benthycia y gellir eu priodoli'n uniongyrchol i gaffael, adeiladu neu gynhyrchu ased cymwys yn cael eu trosi'n gyfalaf.

i. Buddsoddiadau

Mae buddsoddiadau anghyfredol yn cael eu cadw ar y fantolen am gost wedi ei hamorteiddio heb nam.

Mae buddsoddiadau mewn endidau a reolir ar y cyd, cymdeithion ac is-gwmnïau yn cael eu cynnal ar gost heb nam yng nghyfrifon y Brifysgol.

Mae buddsoddiadau asedau cyfredol yn cael eu cadw'n deg ac mae symudiadau'n cael eu cydnabod yn y Datganiadau Cyfunol a Datganiad Incwm Cynhwysfawr y Brifysgol.

Dangosir buddsoddiadau ar werth y farchnad. Polisi'r Brifysgol yw diweddarau prisiau fel pan werthir buddsoddiadau, nad oes unrhyw enillion neu golled yn codi mewn perthynas â blynyddoedd blaenorol. O ganlyniad, nid yw'r Datganiad o Incwm Cynhwysfawr yn gwahaniaethu rhwng yr addasiadau prisio sy'n ymwneud â gwerthiannau a'r rhai sy'n ymwneud â daliadau parhaus, gan eu bod yn cael eu trin yn newidiadau ym mhriodol y portffolio buddsoddi drwy gydol y flwyddyn.

j. Stoc

Stoc yn cael ei gadw ar y gost isaf a gwerth net y gellir ei sylweddoli. Mae'r gost yn cynrychioli pris anfoneb y stoc.

Mae stociau o lyfrau a gedwir gan Wasg Prifysgol Cymru yn cael eu prisio ar y gost isaf a gwerth net sylweddoladwy ac fe'u cofnodir ar ôl dwy neu bum mlynedd o ddyddiad cyhoeddi fel y penderfynir gan reolwyr Gwasg Prifysgol Cymru. Mae cost y cyfnodolyn yn cael ei ddileu yn y flwyddyn cyhoeddi.

k. Offerynnau AriannolMasnach a dyledwyr/credydwyr eraill

Mae masnach a dyledwyr a chredydwyr eraill yn cael eu cydnabod i ddechrau am bris trafodiad net o gostau trafodion y gellir eu priodoli. Yn dilyn cydnabyddiaeth gychwynnol fe'u mesurir ar gostau wedi eu hamorteiddio heb unrhyw golledion nam yn achos dyledwyr masnach.

Benthyciadau sy'n dwyn llog

Cydnabyddir benthyciadau sy'n dwyn llog ac eithrio benthyciadau rhatach endid budd cyhoeddus i ddechrau ar werth presennol taliadau gostyngol ar gyfradd llog yn y farchnad. Yn dilyn cydnabyddiaeth gychwynnol, nodir benthyciadau sy'n dwyn llog ar gost wedi'i hamorteiddio gan ddefnyddio'r dull llog effeithiol, llai o golledion nam.

Mae benthyciadau rhatach yn cael eu cydnabod i ddechrau ar y swm a dderbyniwyd neu a delir ac yna cânt eu mesur ar gost ynghyd ag unrhyw log cronedig sy'n daladwy neu'n dderbyniadwy.

Arian parod a chyfwerth ag arian parod

Mae arian parod yn cynnwys arian parod wrth law ac adneuon sy'n ad-daladwy ar alwad. Mae adneuon yn ad-daladwy ar alw os ydynt ar gael yn ymarferol o fewn 24 awr heb gosb.

Mae cyfwerth ag arian parod yn fuddsoddiadau tymor byr, hylifol iawn sy'n hawdd eu trosi yn symiau hysbys o arian parod ac sydd â risg ddibwys o newid mewn gwerth.

l. Darpariaethau, rhwymedigaethau amodol ac asedau wrth gefn

Cydnabyddir darpariaethau yn y datganiadau ariannol pan fydd:

- (a) gan y Brifysgol rwymedigaeth bresennol (gyfreithiol neu adeiladol) o ganlyniad i ddigwyddiad yn y gorffennol;
- (b) yn debygol y bydd angen all-lif o fuddion economaidd i setlo'r rhwymedigaeth; a

STATEMENT OF ACCOUNTING POLICIES

(c) gellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o swm y rhwymedigaeth.

Mae'r swm a gydnabyddir yn darpariaeth wedi ei bennu drwy ddiystyru'r llif arian disgwylidig yn y dyfodol ar gyfradd cyn treth sy'n adlewyrchu'r risgiau sy'n benodol i'r atebolrwydd.

Mae atebolrwydd amodol yn codi o ddigwyddiad yn y gorffennol sy'n rhoi rhwymedigaeth bosibl i'r Brifysgol y bydd ei bodolaeth ond yn cael ei gadarnhau gan ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol nad ydynt o fewn rheolaeth y Brifysgol yn gyfan gwbl.

Mae rhwymedigaethau wrth gefn hefyd yn codi mewn amgylchiadau lle byddai darpariaeth yn cael ei gwneud fel arall ond naill ai nid yw'n debygol y bydd angen all-lif o adnoddau neu na ellir mesur swm y rhwymedigaeth yn ddibynadwy.

Mae ased amodol yn codi o ddigwyddiad yn y gorffennol sy'n rhoi rhwymedigaeth bosibl i'r Brifysgol y bydd ei bodolaeth ond yn cael ei chadarnhau pan fydd neu na fydd digwyddiadau ansicr yn y dyfodol nad ydynt o fewn rheolaeth y Brifysgol yn gyfan gwbl.

Ni chydabyddir asedau a rhwymedigaethau amodol yn y Fantolen, ond fe'u datgelir yn y nodiadau.

m. Cyfrifo am fentrau a chymdeithion ar y cyd

Mae'r Brifysgol yn cyfrif am ei chyfran o fentrau a chymdeithion ar y cyd gan ddefnyddio'r dull ecwiti.

Mae'r Brifysgol yn cyfrif am ei chyfran o drafodion o weithrediadau ar y cyd ac asedau a reolir ar y cyd o fewn y Datganiadau Cyfunol a Datganiadau'r Brifysgol o Incwm Cynhwysfawr.

n. Trethiant

Mae'r Brifysgol yn elusen wedi ei heithrio o fewn ystyr Rhan 3 o Ddeddf Elusennau 2011. Felly mae'n elusen o fewn ystyr Paragraff 1 o Atodlen 6 i Ddeddf Cyllid 2010 ac yn unol â hynny, mae'n bosibl y bydd y Brifysgol wedi'i heithrio rhag trethiant mewn perthynas ag incwm neu enillion cyfalaf a dderbynnir o fewn categorïau a gwmpeisir gan adran 478-488 o Ddeddf Treth Gorfforaeth 2010 (CTA 2010) neu adran 256 o Ddeddf Trethiant Enillion Trethadwy 1992, i'r graddau bod incwm neu enillion o'r fath yn cael eu cymhwyso at ddibenion elusennol yn unig.

Nid yw'r Brifysgol yn derbyn eithriad tebyg mewn perthynas â Threth ar Werth. Mae TAW anadferadwy ar fewnbynnau wedi'i chynnwys yng nghostau mewnbynnau o'r fath. Mae unrhyw TAW anadferadwy a ddyrennir i asedau sefydlog wedi'i chynnwys yn eu cost.

Mae is-gwmnïau'r Brifysgol yn atebol i Dreth Gorfforaeth yn yr un modd ag unrhyw sefydliad masnachol arall.

o. Cronfeydd wrth gefn

Cronfeydd wrth gefn yn cael eu dosbarthu yn gronfeydd wrth gefn cyfyngedig ac anghyfyngedig. Mae gwarchodfeydd gwaddol cyfyngedig yn cynnwys balansau sydd, trwy waddol i'r Brifysgol, yn cael eu cadw yn gronfa sydd â chyfyngiad parhaol y mae'n rhaid i'r Brifysgol ei dal am byth.

Mae cronfeydd cyfyngedig eraill yn cynnwys balansau lle mae'r rhoddwr wedi dynodi diben penodol ac felly mae'r Brifysgol wedi'i chyfyngu wrth ddefnyddio'r cronfeydd hyn.

p. Amcangyfrifon a dyfarniadau cyfrifo – ffynonellau allweddol o ansicrwydd amcangyfrif

Tybiaethau cynllun pensiwn buddion diffiniedig

Mae gan y Brifysgol gynllun pensiwn buddion diffiniedig. Cyfrifir prisiad y rhwymedigaethau y mae'r cynllun yn eu cyfrifo drwy ddefnyddio model ariannol a demograffig i gyflwyno un senario o ystod eang o bosibiliadau. Mae'n anochel y bydd profiad go iawn y cynlluniau yn wahanol i'r rhagdybiaethau sy'n sail i'r model ariannol a demograffig. Gall y gwahaniaethau fod yn sylweddol oherwydd bod y prisiad yn sensitif iawn i'r rhagdybiaethau a wnaed dros gyfnod hir o amser. Gweler nodyn 17 ar gyfer rhagdybiaethau a ddefnyddir wrth brisio asedau pensiwn a rhwymedigaethau.

Mae'r Brifysgol wedi mabwysiadu'r dull IAS19 mewn perthynas â chydabod yr ased pensiwn. Y farn yw y dylid dangos y gwaged yn llawn ar y fantolen.

STATEMENT OF ACCOUNTING POLICIES

Rhagdybiaethau cynllun pensiwn USS

Ar 31 Gorffennaf 2023, roedd mantolen y sefydliad yn cynnwys atebolrwydd o £355k ar gyfer cyfraniadau yn y dyfodol yn daladwy o dan y cytundeb adfer diffygion a ddaeth i ben ar 30 Medi 2021, yn dilyn prisiad 2020 pan oedd y cynllun mewn dyled. Nid oedd angen cynllun adfer diffyg o brisiad 2023, oherwydd bod gwarged yn y cynllun. Gweithredwyd newidiadau i gyfraddau cyfraniadau o 1 Ionawr 2024 ymlaen ac o'r dyddiad hwnnw nid oedd yn ofynnol bellach i'r sefydliad wneud cyfraniadau i adennill diffyg. Rhyddhawyd y gweddill o £355k a oedd yn ddyledus ei ryddhau i'r cyfrif elw a cholled. Gellir gweld datgeliadau pellach sy'n ymwneud â'r atebolrwydd adennill diffyg yn nodyn 17.

NOTES TO THE ACCOUNTS

	Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024		Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2023	
	Cyfunol	Prifysgol	Cyfunol	Prifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
1 Incwm arall				
Ffioedd Darpariaeth Gydweithredol	1,493	1,493	1,498	1,498
Gwasanaethau eraill a ddarparwyd	220	220	164	164
Gwerthiant cyhoeddiadau	487	487	442	442
Grantiau cyhoeddi	213	213	268	268
Incwm arall	179	115	211	209
	2,592	2,528	2,583	2,581

	Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024		Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2023	
	Cyfunol	Prifysgol	Cyfunol	Prifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
2 Incwm buddsoddi				
Incwm buddsoddi ar waddo l- anghyfngedig	7	7	6	6
Incwm buddsoddi ar waddol - cyfyngedig	37	37	74	74
Incwm buddsoddi arall	62	62	60	60
	106	106	140	140

NOTES TO THE ACCOUNTS

	Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024		Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2023	
	Cyfunol	Prifysgol	Cyfunol	Prifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
3 Costau staff				
Cyflogau	823	823	807	807
Costau nawdd cymdeithasol	82	82	83	83
Symud ar bensiwn USS	(363)	(363)	19	19
Costau pensiwn eraill	8	8	131	131
	550	550	1,040	1,040

Enillion yr Is-Ganghellor

Deiliad swydd yr Is-Ganghellor a'r Prif Weithredwr yw Is-Ganghellor Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant sy'n cael ei chyflogi gan y sefydliad hwnnw ac nid gan Brifysgol Cymru. I gydnabod y gwasanaethau a ddarparwyd gan yr Is-Ganghellor a'r Prif Weithredwr, ad-dalodd y Brifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant y swm o £56,800 yn 2023-24 tuag at gyflog sylfaenol a chostau pensiwn cysylltiedig y swydd. (Cyfraniad 2022-23 : £58,400). Roedd y swm hwn yn cynrychioli cyfran o gyflog yr Is-Ganghellor. Mae'r costau hyn yn cael eu cydnabod mewn costau gweithredu eraill ac nid o fewn costau staff.

Enillion yr Is-Ganghellor a dalwyd gan Brifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant

	Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024			Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2023
	Yr Athro Medwin Hughes	Yr Athro Elwen Evans CB	Cyfanswm	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000
Enillion yr Is-Ganghellor				
Cyflog	44	239	283	285
Gwerth ariannol buddion:				
Yswiriant Iechyd	-	-	-	3
				288
Cyfraniadau pensiwn i USS	5	41	46	57
	49	280	329	345

Nid oedd unrhyw staff eraill ar gyflogau uwch yn y flwyddyn.

Nid oedd unrhyw iawndal yn daladwy i staff eraill ar gyflogau uwch yn ystod y flwyddyn (2023: £Dim).

	Y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2024	Y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2023
	Nifer	Nifer
Nifer cyfartalog y staff fesul:		
Adrannau academiaidd	-	-
Adrannau anacademaidd	17.4	18.3
	17.4	18.3

Nid oes unrhyw bersonél rheoli allweddol y mae angen datgeliad ar wahân ar eu cyfer.

NOTES TO THE ACCOUNTS

Ymddiriedolwyr

Aelodau Cyngor y Brifysgol yw'r ymddiriedolwyr at ddibenion cyfraith elusennol. Mae'r ymddiriedolwyr a wasanaethodd yn y flwyddyn hyd at dyddiad llofnodi'r datganiadau ariannol hyn wedi'u rhestru ar dudalen 3.

Oherwydd natur gweithrediadau'r Brifysgol a chyfansoddiadau'r Cyngor, sy'n cael eu tynnu o sefydliadau lleol yn y sector cyhoeddus sector preifat, mae'n anochel y bydd trafodion yn digwydd gyda sefydliadau lle gallai fod gan aelod o'r Cyngor ddiddordeb. Mae'r holl drafodion sy'n ymwneud â sefydliadau y gallai fod gan aelod o'r Cyngor ddiddordeb ynddynt yn cael eu trafod hyd

braich ac yn unol â Rheoliadau Ariannol a gweithdrefnau caffael arferol y Brifysgol. Heblaw am y treuliau a dalwyd yn y flwyddyn y cyfeiriwyd atynt isod nid oedd unrhyw drafodion yn y flwyddyn gydag unrhyw aelodau.

Nid oes yr un aelod o'r Cyngor wedi derbyn unrhyw dâl/taliadau wedi'u hepgor gan y grŵp yn ystod y flwyddyn (2023 - £Dim).

Cyfanswm y costau a dalwyd i neu ar ran 15 o aelodau'r Cyngor oedd £Dim (2023: £Dim i 15 aelod o'r Cyngor). Mae hyn yn cynrychioli costau teithio a chynhaliadau a ddaw wrth fynychu'r Cyngor, cyfarfodydd pwyllgor a digwyddiadau yn rhinwedd eu swydd.

Datganiad Tâl yr Is-Ganghellor

Ar 1 Medi 2023 cymerodd yr Athro Elwen Evans CB le'r Athro Medwin Hughes yn Is-Ganghellor Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant a Phrifysgol Cymru ac roedd yn y rôl am weddill y cyfnod adrodd. Roedd yr Athro Medwin Hughes yn y swydd am y cyfnod 1 Awst 2023 – 31 Awst 2023.

Cymhareb cyflog blyneddol Medwin Hughes o'i gymharu â chyfartaledd canolrifol y Brifysgol oedd 6.48:1 a'r gymhareb o gyfanswm y gydnabyddiaeth ariannol o'i gymharu â chyfartaledd canolrifol y Brifysgol oedd 6.48:1 a chymhareb cyfanswm y gydnabyddiaeth ariannol o'i gymharu â chyfartaledd canolrifol y Brifysgol oedd 7.32:1.

Cymhareb cyflog blyneddol yr Is-Ganghellor o'i gymharu â chyfartaledd canolrifol y Brifysgol yw 6.25:1 a chymhareb cyfanswm cydnabyddiaeth yr Is-Ganghellor o'i gymharu â chyfartaledd canolrifol y Brifysgol yw 6.39:1.

Nododd y Pwyllgor Taliadau fod cyflog presennol yr Is-Ganghellor yn is na'r cyfartaledd yng ngrŵp cymharol CCAUC a nododd hefyd adroddiad Cadeirydd y Cyngor ar gyfraniad yr Is-Ganghellor a'i chyflawniadau allweddol (er eglurder, nid yw'r Brifysgol yn gweithredu cynllun bonws cyflog sy'n gysylltiedig â pherfformiad).

Yr Is-Ganghellor hefyd yw Is-Ganghellor Prifysgol Cymru. Ailgodir 20% o enillion yr Is-Ganghellor ar Brifysgol Cymru. Yr enillion a'r cymarebau a ddatgelir uchod yw 100% o enillion yr Is-Ganghellor.

Mae gan yr Is-Ganghellor ystod sylweddol o gyfrifoldeb sy'n rhychwantu Addysg Uwch ac Addysg Bellach. Mae hyn yn cynnwys Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant Prifysgol Cymru, Coleg Sir Gâr a Choleg Ceredigion. O fewn PCYDDS, bu ehangu cyfrifoldeb yn Birmingham a Llundain. Mae 100% o enillion yr Is-Ganghellor yn cael eu datgelu yn y cyfrifon hyn ac nid ydynt yn ystyried unrhyw ad-daliad i Brifysgol Cymru.

Mae Cyngor y Brifysgol yn gyfrifol am sefydlu Pwyllgor Sefydlog y Cyngor, a elwir yn Bwyllgor Taliadau, i bennu tâl teg a phriodol i'r Is-Ganghellor, y Dirprwy Is-Ganghellorion, y Pro Is-Ganghellorion a Chlerc y Cyngor.

Mae'r Pwyllgor Taliadau yn gyfrifol am adolygu a phenderfynu, ar sail flynyddol, gyflogau, telerau ac amodau a phan fo'n briodol, amodau diswyddo'r deiliaid swyddi uwch uchod. Cyhoeddir y cylch gorchwyl ar wefan y Brifysgol gan sicrhau bod y rhain ar gael i staff, myfyrwyr a'r holl randdeiliaid mewn modd agored a thryloyw: <https://www.uwtsd.ac.uk/governance-management/governance/> Mae aelodaeth y Pwyllgor yn cynnwys aelod o staff o'r Cyngor ac aelod o staff y Cyngor. Nid yw'r Is-Ganghellor yn aelod.

Mae'r Pwyllgor Taliadau yn cadw at God Taliadau Staff Addysg Uwch, a gyhoeddwyd gan y CUC. Mae ei drafodion yn ystyried y cyd-destun y mae'r sefydliad yn gweithredu ynddo. Mae'n ystyried y gwerth a ddarperir gan unigolyn sy'n gweithredu o fewn rôl

NOTES TO THE ACCOUNTS

sy'n seiliedig ar gydrannau perthnasol ar gyfer cyd-destun PCYDDS. Mae'r Pwyllgor yn ystyried gwybodaeth gymharol briodol gan brifysgolion eraill i lywio ei benderfyniadau, gan gynnwys cyfradd flynyddol y cynnydd yng nghyfanswm taliadau cyfartalog yr holl staff eraill. Mae hefyd yn ystyried y Gofrestr Risg Gorfforaethol ac adroddiad ar gwynion a wneir i'r Brifysgol gan fyfyrwyr, staff a phersonau allanol. Mae'r Pwyllgor yn gwneud pob ymdrech i sicrhau bod yr holl argymhellion yn deg ac yn ystyried y diddordeb sefydliadol, rhanddeiliaid allweddol a phartneriaid gan gynnwys cymuned y myfyrwyr a'r gymdeithas ehangach. Mae diogelu arian cyhoeddus hefyd yn rhan o'i drafodion.

Cadeirydd y Pwyllgor Taliadau sy'n gyfrifol am gyflwyno argymhellion y Pwyllgor Taliadau i Gyngor y Brifysgol.

	Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024		Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2023	
	Cyfunol	Prifysgol	Cyfunol	Prifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
4 Costau llog a chostau cyllid eraill				
Tâl net ar gynllun pensiwn USS	8	8	11	11
Credyd net ar gynllun pensiwn UWSS	(106)	(106)	(9)	(9)
	(98)	(98)	2	2

	Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024		Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2023	
	Cyfunol	Prifysgol	Cyfunol	Prifysgol
	£'000	£'000	£'000	£'000
5 Dadansoddiad o dreuliau gweithredu eraill fesul gweithgarwch				
Gwariant academiaidd a chysylltiedig	129	129	270	270
Gwasanaethau gweinyddol a chanolog	319	319	380	380
Gwariant sy'n gysylltiedig ag adeiladau	270	270	193	193
Gwasanaethau a threuliau eraill	642	586	508	503
	1,360	1,304	1,351	1,346

Mae costau gweithredu eraill yn cynnwys:
Cydnabyddiaeth yr archwilydd allanol mewn perthynas â gwasanaethau archwilio
Cydnabyddiaeth yr archwilydd allanol mewn perthynas â gwasanaethau nad ydynt yn rhai archwilio

48	42	50	45
8	8	5	5

5a Trosglwyddo gwaddol

Yn y flwyddyn flaenorol 2022-23 dim ond swm o £2.6m (gwerth 31 Hydref 2022) a drosglwyddwyd i Ymddiriedolaeth Waddol Cyfyngedig PC (UWRET). Roedd hwn ar ffurf trosglwyddiad arian parod i werth y buddsoddiadau a ddeler.

Elusen gofrestredig yw UWRET, rhif 1162374 ac UWRET Trustee Company Ltd., rhif 09430036 yw'r ymddiriedolwr corfforaethol.

Sefydlwyd yr ymddiriedolaeth gan Brifysgol Cymru o dan ei menter "Adduned Cymru". Am ragor o wybodaeth gweler gwefan y Brifysgol: www.wales.ac.uk/Resources/Documents/Merger/Adduned-Cymru-English.pdf. Crëwyd hyn gan y Brifysgol (sef y Setlwr) yn dilyn cyhoeddi ei hymrwymiad i uno â Phrifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant er mwyn sicrhau y byddai'r asedau a

NOTES TO THE ACCOUNTS

ddelir ganddi yn parhau i fod o fudd i Gymru gyfan. Sefydlwyd Ymddiriedolaeth Gwaddol Cyfyngedig PC i ddiogelu'r cymynroddion elusennol niferus a dderbyniodd y Brifysgol dros y blynyddoedd a roddwyd at ddiben penodol.

	Tir ac adeiladau lesddaliad £'000	Offer, gosodiadau a ffitiadau £'000	Cyfansw m £'000
6 Asedau sefydlog diriaethol Cyfunol Cost neu werthusiad			
Ar 1 Awst 2023	2,527	1,013	3,540
Ychwanegiadau yn y flwyddyn	-	17	17
Gwarediadau	-	-	-
Ar 31 Gorffennaf 2024	2,527	1,030	3,557
Ar 1 Awst 2023	1,216	987	2,203
Tâl am y flwyddyn	79	7	86
Gwarediadau	-	-	-
Ar 31 Gorffennaf 2024	1,295	994	2,289
Gwerth llyfr net Ar 31 Gorffennaf 2024	1,232	36	1,268
Ar 31 Gorffennaf 2023	1,312	26	1,338

	Tir ac adeiladau lesddaliad £'000	Offer, gosodiada u a ffitiadau £'000	Cyfansw m £'000
Prifysgol Cost neu werthusiad			
Ar 1 Awst 2023	2,527	1,013	3,540
Ychwanegiadau yn y flwyddyn	-	17	17
Gwarediadau	-	-	-
Ar 31 Gorffennaf 2024	2,527	1,030	3,557
Ar 1 Awst 2023	1,216	987	2,203
Tâl am y flwyddyn	79	7	86
Gwarediadau	-	-	-
Ar 31 Gorffennaf 2024	1,295	994	2,289
Gwerth llyfr net			

NOTES TO THE ACCOUNTS

Ar 31 Gorffennaf 2024	1,232	36	1,268
Ar 31 Gorffennaf 2023	1,312	26	1,338

	Buddsoddiadau Asedau Sefydlog £'000	Buddsoddiadau Gwaddol £'000	Buddsoddiadau Eraill £'000	Cyfanswm 2024 £'000	Cyfanswm 2023 £'000
7 Buddsoddiadau anghyfredol Cyfunol					
Ar 1 Awst 2023	964	684	-	1,648	2,375
Gwarediadau	(563)	(401)	-	(964)	(671)
Trosglwyddiadau	-	-	-	-	-
Cynnydd / (Gostyngiad) yng ngwerth y farchnad	39	28	-	67	(56)
Ar 31 Gorffennaf 2024	440	311	-	751	1,648

	Buddsoddiadau Asedau Sefydlog £'000	Buddsoddiadau Gwaddol £'000	Buddsoddiadau Eraill £'000	Cyfanswm 2024 £'000	Cyfanswm 2023 £'000
Prifysgol					
Ar 1 Awst 2023	964	684	-	1,648	2,375
Gwarediadau	(563)	(401)	-	(964)	(671)
Trosglwyddiadau	-	-	-	-	-
Cynnydd / (Gostyngiad) yng ngwerth y farchnad	39	28	-	67	(56)
Ar 31 Gorffennaf 2024	440	311	-	751	1,648

7a Buddsoddiadau Eraill

Cyfunol – Awen Wales Ltd

NOTES TO THE ACCOUNTS

Mae'r Brifysgol yn berchen ar 100% o'r cyfalaf cyfranddaliadau a ddyroddwyd o £1 cyfranddaliadau cyffredin o Awen Wales Limited, cwmni, sydd wedi'i gofrestru yng Nghymru a Lloegr ac sy'n gweithredu yn y DU. Trwy'r cwmni, ar 31 Gorffennaf 2020, roedd y Brifysgol wedi derbyn 7% o fuddsoddiad uchaf o 40% ym Mhrifysgol Ryngwladol Malaya-Cymru, menter ar y cyd rhwng Prifysgol Malaya a Phrifysgol Cymru. £224,000 yw swm y buddsoddi hwn ond lleihad parhaol llawn arno mewn blwyddyn flaenorol.

Prifysgol – Canolfan Uwchweithgynhyrchu Swp Cyf PC

Ar 31 Gorffennaf 2019 roedd gan y Brifysgol ddaliad o 51% yng Nghanolfan PC ar gyfer Advance Batch Manufacturing Ltd, mae'r cwmni'n cynnal ymchwil ac ymgynghori i ddatblygu atebion diwydiannol penodol ar gyfer BBaChau. Ar 1 Gorffennaf 2020 gwaredodd y Brifysgol 200,000 o gyfranddaliadau A i Brifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant am ddim pris a chael 200,000 o gyfranddaliadau B gan Brifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant am ddim pris. Mae'r cynnydd mewn cyfranddaliadau A, sydd â hawliau pleidleisio, yn rhoi'r diddordeb rheolaethol i Brifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant yn y cwmni ac ar yr adeg honno tynnwyd ei asedau a'i rwymedigaethau o fantolen grŵp Prifysgol Cymru. Ar ddyddiad ei waredu, roedd gan y Brifysgol fuddsoddiad yn y cwmni hwn gwerth £1.327 miliwn sydd wedi cael lleihad parhaol llawn mewn blwyddyn flaenorol.

Yn ystod y flwyddyn roedd gan y Brifysgol daliad o 49% yn y cwmni. Nid yw ei chyfran o'r golled sy'n dod i gyfanswm o £97,106 (2023: £131,132) wedi ei chydabod yng nghyfrifon y Brifysgol.

	Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024		Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2023	
	Cyfunol £'000	Prifysgol £'000	Cyfunol £'000	Prifysgol £'000
8 Stoc				
Llyfrau i'w hailwerthu	223	223	132	132
Arall	3	3	2	2
	226	226	134	134

Mae stoc yn cael ei brisio yn ôl pen isaf ei gost a'i werth net sylweddoladwy cyfartalog

	Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024		Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2023	
	Cyfunol £'000	Prifysgol £'000	Cyfunol £'000	Prifysgol £'000
9 Masnach ac eitemau derbyniadwy eraill				
Symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn:				
Dyledwyr masnach	2,130	2,080	707	707
Rhagdaliadau ac incwm cronedig	21	21	51	51
	2,151	2,101	758	758

Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2024	Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2023
--	--

NOTES TO THE ACCOUNTS

	Cyfunol £'000	Prifysgol £'000	Cyfunol £'000	Prifysgol £'000
10 Credydwy'r				
Symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn:				
Credydwy'r masnach	1,269	1,238	1,148	1,142
Nawdd cymdeithasol a threthiant arall sy'n daladwy	29	29	27	27
Derbyniadau ymlaen llaw	663	663	497	497
Croniadau ac incwm gohiriedig	72	72	76	76
Balansau Deddf Eglwys Cymru	523	523	523	523
	2,556	2,525	2,271	2,265

Mae balansau Deddf yr Eglwys yng Nghymru yn cynrychioli'r symiau a ddelir ar y Gronfa Fuddiolwyr. Caiff y balansau hyn eu dosbarthu mewn ôl-ddyledion i'r buddiolwyr o dan Ddeddfau Eglwys Cymru; sef sefydliadau'r prifysgolion yn Aberystwyth, Bangor, Caerdydd ac Abertawe (3/16 yr un), Prifysgol Cymru hithau a Llyfrgell Genedlaethol Cymru (1/8 yr un). Mae'r sy'n ddyledus i'r Brifysgol hithau yn cael ei ddangos yn incwm gohiriedig. Mae'r cronfeydd hefyd yn cael eu cadw i dalu'r costau gweinyddu presennol ac yn y dyfodol ac fe'u dosbarthir i'r cymwynaswyr yn ôl disgresiwn yr Ymddiriedolwyr ac felly fe'u datgelir yn gredydwr tymor byr. Cafodd dosbarthiad ei wneud ddiwethaf yn 2022-23.

	Gwaddol parhaol cyfyngedig £'000	Gwaddol parhaol anghyfyngedig £'000	Cyfanswm 2024 £'000	Cyfanswm 2023 £'000
11 Cronfeydd gwaddol Cyfunol a'r Brifysgol				
Mae'r asedau net cyfyngedig sy'n ymwneud â gwaddolion fel a ganlyn:				
Balans ar 1 Awst	2,656	126	2,782	5,317
Gwarediadau	-	-	-	(2,599)
Incwm buddsoddi	37	7	44	81
Cynnydd / (gostyngiad) yng ngwerth marchnad buddsoddiadau	23	5	28	(17)
Cyfanswm incwm cynhwysfawr gwaddol am y flwyddyn	60	12	72	(2,535)
Balans ar 31 Gorffennaf	2,716	138	2,854	2,782

NOTES TO THE ACCOUNTS

	Ar 31 Gorffennaf 2024 £'000	Llif arian £'000	Ar 1 Awst 2023 £'000
12 Arian parod a chyfwerth ag arian parod			
Cyfunol			
Asedau cyfredol	951	(925)	1,876
Buddsoddiad Arian heb ei fuddsoddi	1,635	963	672
Balans ar 31 Gorffennaf	2,586	38	2,548
Prifysgol			
Asedau cyfredol	950	(902)	1,852
Buddsoddiad Arian heb ei fuddsoddi	1,635	963	672
Balans ar 31 Gorffennaf	2,585	61	2,524

13 Trafodion Partïon Cysylltiedig

Mae'r cwmni wedi manteisio ar yr eithriadau datgelu o drafodion parti cysylltiedig sy'n eiddo i 100% o dan FRS102. Mae'r trafodion gyda phartïon cysylltiedig nad ydynt yn eiddo i'r grŵp wedi eu datgelu isod:

Ystyrir bod Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant yn barti cysylltiedig gan fod ganddi bersonél rheoli allweddol yn gyffredin â'r Brifysgol - Balansau: £1,763k yn dderbyniadwy (2023: £651k), £281k yn daladwy (2023: £138k) Cyfanswm yr incwm £1,641k (2023: £1,574k) Cyfanswm gwariant £58k (2023: £57k).

Mae Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant yn defnyddio'r adeiladau DTC a CAWCS, sy'n eiddo i Brifysgol Cymru. Ni dderbynnir unrhyw ystyriaeth gan y Brifysgol ar gyfer defnyddio'r adeiladau hyn.

Mae Canolfan Uwchgynhyrchu Swp Cyf yn barti cysylltiedig gan ei bod yn is-gwmni y mae gan y Brifysgol ddiddordeb lleiafrifol. Yn ystod y flwyddyn darparodd y Brifysgol gyllid pellach o £Dim (2023: £Dim) i'r is-gwmni. Balansau: £230k yn daladwy (2023: £224k).

Mae'r Brifysgol yn cadw cofrestr o fuddiannau aelodau'r Cyngor, y mae ei chwmpas yn cynnwys buddiannau pobl gysylltiedig â'r aelodau. Ni fu unrhyw drafodion yn y flwyddyn gydag unrhyw unigolyn neu gwmni ar y Gofrestr Buddiannau.

Caiff taliadau i aelodau'r Cyngor mewn perthynas â'u dyletswyddau eu datgelu yn nodyn 3.

14 Rhwymedigaethau wrth gefn

Ni fu unrhyw ddigwyddiadau materol yn y cyfnod rhwng 31 Gorffennaf 2024 a llofnodi'r cyfrifon ar ** Rhagfyr 2024.

Mae'r Brifysgol yn aelod o UMAL, sef cwmni cyfyngedig drwy warant, a ffurfiwyd i ddarparu cymdeithas gydfuddiannol ar gyfer risgiau yswiriant. O dan delerau ei aelodaeth, mae pob aelod yn gweithredu yn yswiriwr ac wedi'i yswirio. Os yw'r gymdeithas gyfan yn dioddef diffyg mewn unrhyw flwyddyn danysgrifennu, mae'r aelodau yn atebol am eu cyfran arfaethedig, wedi'i lleadaenu gan ddefnyddio cyfleuster benthyciad mewnol dros saith mlynedd.

15 Heb addasu Digwyddiadau Taflen Ôl Fantoli

Ni fu unrhyw ddigwyddiadau sylweddol yn y cyfnod rhwng 31 Gorffennaf 2024 a llofnodi'r cyfrifon ar 18 Rhagfyr 2024.

NOTES TO THE ACCOUNTS

16 Cynlluniau pensiwn

Cynllun Pensiwn Prifysgol Cymru (UWSS)

Mae'r Brifysgol yn gweithredu cynllun buddion diffiniedig yn y DU. Mae hon yn gronfa ar wahân a weinyddir gan ymddiriedolwyr sy'n dal asedau'r cynllun pensiwn i fodloni rhwymedigaethau pensiwn tymor hir. Cynhaliwyd prisiad actiwaraid llawn ar 31 Gorffennaf 2022 a'i ddiweddarau hyd at 31 Gorffennaf 2024 gan actiwari cymwys, sy'n annibynnol ar gyflogwr noddi'r cynllun. Dangosir y rhagdybiaethau mawr a ddefnyddir gan yr actiwari isod.

Roedd y prisiad actiwaraid llawn a gynhaliwyd ar 31 Gorffennaf 2022 yn dangos bod y Cynllun yn cael ei ariannu'n llawn ar sail dechnegol. O ganlyniad, cytunwyd nad oes angen unrhyw gyfraniadau pellach i gyflawni'r cynllun adfer. Mae'r cyflogwr wedi cytuno i dalu cyfraniadau gwirfoddol ychwanegol ar gyfradd o £100k y flwyddyn. Bydd y cyfraniadau hyn yn parhau tan y cynharaf o: atodlen ddiwygiedig o gyfraniadau sy'n cael eu cytuno gan yr Ymddiriedolwyr a'r Cyflogwr ac wedi'u hardystio gan Actiwari'r Cynllun; neu Actiwari'r Cynllun yn hysbysu'r ymddiriedolwyr bod y Cynllun wedi cyflawni o leiaf 100% o gyllid ar sail hyfywedd. Yn ogystal, ac yn unol â'r prisiad actiwaraid, mae'r cyflogwr wedi cytuno â'r Ymddiriedolwyr y bydd yn talu 17.8% o enillion pensiynadwy o 1 Awst 2023 mewn perthynas â chost cronni buddion a bydd yn talu costau'r cynllun a'r ardollau i'r Gronfa Diogelu Pensiynau. Mae cyfraniadau'r aelodau yn daladwy yn ogystal â chyfradd o 8.0% o gyflog pensiynadwy.

Symiau a gydnabyddir yn y datganiad sefyllfa ariannol yw:

	31 Gorff 2024 £'000	31 Gorff 2023 £'000
Rhwymedigaeth buddion diffiniedig	(7,645)	(7,297)
Gwerth teg asedau'r cynllun	9,650	9,298
Statws a ariennir	2,005	2,001
Effaith Nenfwd Asedau	-	-

NOTES TO THE ACCOUNTS

Ased buddion diffiniedig net/(atebolrwydd)

2,005

2,001

Mae'r Brifysgol wedi mabwysiadu'r dull IAS19 mewn perthynas â chydabod yr ased pensiwn.

Costau buddion diffiniedig cydnabyddiedig mewn datganiad incwm cynhwysfawr yw:

	31 Gorff 2024	31 Gorff 2023
	£'000	£'000
Cost gwasanaeth:		
Newid sy'n codi o wasanaeth gweithwyr mewn blwyddyn adrodd (net o gyfraniadau cyflogwyr)	(126)	(27)
Costau gweinyddol a delir o asedau'r cynllun	-	-
	(126)	(27)
Cost llog net	(106)	(8)
Roedd y gost yn ymwneud â chynlluniau buddion diffiniedig yn cynnwys SCI	(232)	(35)

Enillion/(Colledion) a gydnabyddir mewn incwm cynhwysfawr arall yw:

	31 Gorff 2024	31 Gorff 2023
	£'000	£'000
Ailfesuriadau-		
Enillion ar asedau'r cynllun	60	(589)
Effaith addasiadau profiad	15	(215)
Effaith newidiadau mewn rhagdybiaethau	(303)	2,543
Newidiadau mewn asedau anghyfarwydd	-	227
Cyfanswm y swm a gydnabyddir mewn incwm cynhwysfawr arall – (colled)/ ennill	(228)	1,966

Rhagdybiaethau actiwaraid sylweddol oedd:

	31 Gorffennaf 2024	31 Gorffennaf 2023
Cyfradd ddisgownt	4.90%	5.15%
Cyfradd chwyddiant prisiau – RPI	3.15%	3.20%
Cyfradd chwyddiant prisiau – CPI	2.55%	2.50%
Cyfradd cynnydd cyflog	4.05%	4.00%

Mae'r fethodoleg ar gyfer cyfrifo'r gyfradd ddisgownt wedi newid o Gromlin Cynnyrch Mercer AA (heb opsiynau) i Gromlin Cynnyrch Mercer AA (gyda set ddata estynedig). Cadarnhad Mercer yn eu cyngor tybiaethau y byddai'r gyfradd ddisgownt wedi bod 0.1% yn uwch o dan y fethodoleg flaenorol. Yn seiliedig ar sensitifrwydd datgelu ar gyfer cyfradd ddisgownt, mae'r newid mewn methodoleg yn cynyddu'r DBO tua £130k.

Rhagdybiaeth marwolaeth ar ôl ymddeol

	91% (gwrywaidd) a 98% (menywod) o'r tablau safonol S3Px_A_H, Blwyddyn Geni, ni ragwelir unrhyw sgôr oedran drwy ddefnyddio CMI_2023 gan gydgyfeirio i 1.25% y flwyddyn	91% (gwrywaidd) a 98% (menywod) o'r tablau safonol S3Px_A_H, Blwyddyn Geni, ni ragwelir unrhyw sgôr oedran drwy ddefnyddio CMI_2022 gan gydgyfeirio i 1.25% y flwyddyn
Disgwyliad oes dybiedig ar ôl ymddeol yn 64 oed		
Yn ymddeol heddiw	20.8(G)/23.8(B)	20.8(G)/23.7(B)
Yn ymddeol mewn 20 mlynedd	22.2(G)/25.3(B)	22.2(B)/25.2(B)

NOTES TO THE ACCOUNTS

Dadansoddiad sensitifrwydd:

	31 Gorffennaf 2024	31 Gorffennaf 2023
	£'000	£'000
Gwerth presennol rhwymedigaeth buddion diffiniedig		
Cyfradd gostwng -50 pwynt sylfaen	8,294	7,902
Cyfradd gostwng +50 pwynt sylfaen	7,077	6,765
Cyfradd chwyddiant prisiau -25 pwynt sylfaen	7,382	7,209
Cyfradd chwyddiant prisiau +25 pwynt sylfaen	7,861	7,671
Marwolaethau ar ôl ymddeol – Sgôr oedran 1 flwyddyn	7,882	7,516

Newid mewn rhwymedigaeth buddion diffiniedig a gwerth teg asedau cynllun:

	Asedau £'000	Atebolrwydd £'000	Cyfanswm £'000
Cymodi asedau a rhwymedigaethau'r cynllun:			
Ar ddechrau'r cyfnod	9,298	(7,297)	2,001
Buddion a dalwyd	(386)	386	-
Costau gweinyddol	-	-	-
Cost gwasanaethau cyfredol	-	(46)	(46)
Cyfraniadau gan y cyflogwr	172	-	172
Cyfraniadau gan y cyflogeion	32	(32)	-
Incwm llog/(cost)	474	(368)	106
Enillion ar asedau (ac eithrio'r swm sydd wedi'i gynnwys mewn cost llog net)	60	-	60
Enillion/(colledion) actiwaraid			
Effaith newidiadau mewn rhagdybiaethau	-	(303)	(303)
Effaith addasiadau profiad	-	15	15
Ar ddiwedd y cyfnod	9,650	(7,645)	2,005

Mae'r rhwymedigaethau buddion diffiniedig fel a ganlyn:

	31 Gorffennaf 2024 £'000	31 Gorffennaf 2023 £'000
Gweithgar	987	794
Gohirio breiniol	3,067	2,827
Wedi ymddeol	3,591	3,676
Cyfanswm	7,645	7,297

Mae asedau'r cynllun fel a ganlyn:

	31 Gorffennaf 2024 £'000	31 Gorffennaf 2023 £'000
Arian parod a chyfwerth ag arian parod	48	86
Offerynnau ecwiti	1,566	3,726
Offerynnau dyled	6,558	1,866
Arall	1,478	3,620
Cyfanswm	9,650	9,298

NOTES TO THE ACCOUNTS

Nid oes yr un o werth teg yr asedau a ddangosir uchod yn cynnwys unrhyw fuddsoddiadau uniongyrchol yn eiddo offerynnau ariannol y Brifysgol ei hun a feddiannir gan, neu asedau eraill a ddefnyddir gan y brifysgol.

Ym mis Mehefin 2023, trosglwyddodd yr Uchel Lys benderfyniad yn achos Virgin Media Limited yn erbyn NTL Pension Trustees II Limited ac eraill yn ymwneud â dilysrwydd rhai newidiadau pensiwn hanesyddol oherwydd diffyg cadarnhad actiwaraid sy'n ofynnol yn ôl y gyfraith. Ym mis Gorffennaf 2024, gwrthododd y Llys Apêl yr apêl a gyflwynwyd gan Virgin Media Ltd yn erbyn agweddau ar benderfyniad Mehefin 2023. Efallai y bydd i'r casgliadau y mae'r llys yn dod atynt yn yr achos hwn oblygiadau ar gyfer cynlluniau buddion diffiniedig eraill y DU. Mae'r Cwmni a'r ymddiriedolwyr pensiwn wrthi'n ystyried goblygiadau'r achos dros Gynllun Pensiwn Prifysgol Cymru. Mae'r rhwymedigaeth buddion diffiniedig wedi'i chyfrifo ar sail y buddion pensiwn sy'n cael eu gweinyddu ar hyn o bryd, ac ar hyn o bryd nid yw'r cyfarwyddwyr yn ystyried ei bod yn angenrheidiol gwneud unrhyw addasiadau o ganlyniad i achos Virgin Media.

Cynllun Pensiwn y Prifysgolion (USS)

Mae'r sefydliad yn cymryd rhan yng Nghynllun Pensiwn y Prifysgolion (USS). Mae'r Cynllun yn gynllun pensiwn hybrid, sy'n darparu buddion diffiniedig (ar gyfer pob aelod), yn ogystal â buddion cyfraniadau diffiniedig. Mae asedau'r cynllun yn cael eu cadw mewn cronfa ar wahân a weinyddir gan ymddiriedolwyr.

Cyfanswm y credyd a godir i'r Datganiad Cyfunol o Incwm Cynhwysfawr yw £355k (2023: Cost £30k). Cyfraniadau adennill diffyg sy'n ddyledus o fewn blwyddyn i'r Brifysgol yw £ Dim (2023: £31k).

Rhoddwyd cynllun adfer diffyg ar waith yn rhan o brisiad 2020, a oedd yn gofyn am daliad o 6.2% o gyflogau dros y cyfnod 1 Ebrill 2022 tan 31 Mawrth 2024, ac ar yr adeg honno byddai'r gyfradd yn cynyddu i 6.3%. Nid oedd angen cynllun adfer diffyg o dan brisiad 2023 oherwydd bod y cynllun mewn gwared ar sail darpariaethau technegol. Nid oedd yn ofynnol bellach i'r sefydliad wneud cyfraniadau adennill diffyg o 1 Ionawr 2024 ymlaen ac yn unol â hynny rhyddhaodd y ddarpariaeth sy'n weddill i'r cyfrif elw a cholled

Mae'r prisiad actiwaraid cyflawn diweddaraf sydd ar gael o adran Adeiladwr Incwm Ymddeol y Cynllun ar 31 Mawrth 2020 ("y dyddiad prisio"), a gynhaliwyd drwy ddefnyddio'r dull uned a ragwelir.

Gan na all y sefydliad nodi ei gyfran o asedau a rhwymedigaethau Adeiladwr Incwm Ymddeol (budd diffiniedig), mae'r datgeliadau canlynol yn adlewyrchu'r rhai sy'n berthnasol i'r asedau a'r rhwymedigaethau hynny yn gyffredinol.

Prisiad 2023 oedd y seithfed prisiad ar gyfer y cynllun o dan y gyfundrefn ariannu benodol ar gyfer y cynllun a gyflwynwyd gan Ddeddf Pensiynau 2004, sy'n ei gwneud yn ofynnol i gynlluniau gael asedau digonol a phriodol i dalu am eu darpariaethau technegol (yr amcan ariannu statudol). Ar y dyddiad prisio, gwerth asedau'r cynllun oedd £73.1 biliwn a gwerth darpariaethau technegol y cynllun oedd £65.7 biliwn yn nodi gwared o £7.4 biliwn a chymhareb ariannu o 111%.

Mae'r rhagdybiaethau ariannol allweddol a ddefnyddir ym mhrisiad 2023 yn cael eu disgrifio isod. Nodir rhagor o fanylion yn y Datganiad o Egwyddorion Ariannu (uss.co.uk/about-us/valuation-and-funding/statement-of-funding-principles).

Rhagdybiaeth CPI

Cynyddu pensiwn (yn amodol ar lawr o 0%)

Cyfraddau sy'n dibynnu ar y tymor yn unol â'r gwahaniaeth rhwng y cromliniau cynnyrch sy'n gysylltiedig â llog sefydlog a'r sy'n gysylltiedig â'r mynegai heb: 1.0% y flwyddyn i 2030, gan leihau ar raddfa liniol 0.1% y flwyddyn o 2030 ymlaen. Buddion heb gap: Tybiaethau CPI ynghyd â 0.05% Budd-daliadau sy'n destun "cap meddal" o 5% (gan ddarparu cynnydd chwyddiant hyd at 5%, a hanner unrhyw chwyddiant gormodol dros 5% hyd at uchafswm o 10%): CPI rhagdybiaeth heb 3 phwynt bonws.

NOTES TO THE ACCOUNTS

Cyfradd Gostyngiad (cyfraddau ymlaen)

Cromlin elw gilt llog sefydlog cromlin gyda:

Cyn-ymddeol: 2.5% y flwyddyn.

Cyn-ymddeol: 0.9% y flwyddyn.

Mae'r brif dybiaeth ddemograffig a ddefnyddir yn ymwneud â'r rhagdybiaethau ynghylch marwolaeth. Mae'r rhagdybiaethau hyn yn seiliedig ar ddadansoddiad o brofiad y cynllun a gynhaliwyd yn rhan o brisiad actiwaraid 2023. Mae'r rhagdybiaethau marwolaethau a ddefnyddir yn y ffigurau hyn fel a ganlyn:

Tabl sylfaen marwolaethau

101% o S2PMA "golau" ar gyfer dynion a 95% o S3PFA ar gyfer menywod

Gwelliannau i oedran marwolaeth yn y dyfodol

CMI_2021 gyda pharamedr llyfnhau o 7.5, ychwanegiad cychwynnol o 0.4% y flwyddyn, paramedrau 10% w2020 a w2021 a chyfradd gwella tymor hir o 1.8% y flwyddyn ar gyfer dynion a 1.6% y flwyddyn ar gyfer menywod.

Y disgwyliad oes presennol ar ôl ymddeol yn 65 oed yw:

	2024	2023
Dynion 65 oed ar hyn o bryd	23.7	24.0
Menywod 65 oed ar hyn o bryd	25.6	25.6
Dynion 45 oed ar hyn o bryd	24.4	26.0
Menywod 45 oed ar hyn o bryd	27.2	27.4

	31 Gorffennaf 2024 £'000	31 Gorffennaf 2023 £'000
Diffyg wrth agor	(355)	(325)
Cyfraniadau diffyg a dalwyd yn ystod y flwyddyn	12	26
Newid yn y cyfraniadau disgwylidiedig	351	(45)
	363	(19)
Costau llog (ar ffurf y gostyngiad graddol)	(8)	(11)
Diffyg wrth gloi	Dim	(355)

17 Ailddatganiad

Wrth baratoi cyfrifon 2023/24, nodwyd bod cronfa ailbriso buddsoddi yn cael ei chydabod am symiau y dylid eu categoreiddio o dan gronfeydd wrth gefn anghyfyngedig.

Nid yw'r addasiad hwn yn effeithio ar y ffigurau net cyffredinol yn y cyfrifon, gyda'r effaith a nodir yn y tablau isod.

Y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2023 (Cyfunol)			Blwyddyn yn dod i ben 31 Gorffennaf 2023 (Prifysgol)		
Fel yr adroddwyd yn flaenorol	Addasiad	Fel yr Ailddatg anwyd	Fel yr adroddwyd yn flaenorol	Addasiad	Fel yr Ailddatga nwyd

NOTES TO THE ACCOUNTS

DATGANIADAU O EFFAITH SEFYLLFA ARIANNOL

Cronfa Incwm a gwariant - anghyfyngedig	2,523	496	3,019	2,505	496	3,001
Ailbrizio'r gronfa wrth gefn	496	(496)	-	496	(496)	-

DATGANIADAU O EFFAITH AR GRONFEYDD WRTH GEFN

Cyfunol	Cyfrif Incwm a Gwariant			Ailbrizio wrth gefn		
	Fel yr adroddwyd yn flaenorol	Addasiad	Fel yr Ailddatg anwyd	Fel yr adroddwyd yn flaenorol	Addasiad	Fel yr Ailddatga nwyd
Balans ar 1 Awst 2022	(275)	1,206	931	1,206	(1,206)	-
Gwarged/(diffyg) o'r datganiad incwm a gwariant	(2,437)	(39)	(2,476)	(39)	39	-
Incwm cynhwysfawr arall	1,965	-	1,965	-	-	-
Trosglwyddiadau rhwng cronfa ailbrizio a'r cyfrif iechyd a gwariant	3,270	(671)	2,599	(671)	671	-
Cyfanswm yr incwm / (cost) cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn	2,798	(710)	2,088	(710)	710	-
Symudiad arall yn y flwyddyn	-	-	-	-	-	-
Balans ar 31 Gorffennaf 2023	2,523	496	3,019	496	(496)	-

Prifysgol	Cyfrif Incwm a Gwariant			Ailbrizio wrth Gefn		
	Fel yr adroddwyd yn flaenorol	Addasiad	Fel yr Ailddatg anwyd	Fel yr adroddwyd yn flaenorol	Addasiad	Fel yr Ailddatga nwyd
Balans ar 1 Awst 2022	(295)	1,206	911	1,206	(1,206)	-
Gwarged/(diffyg) o'r datganiad incwm a gwariant	(2,434)	(39)	(2,473)	(39)	39	-
Incwm cynhwysfawr arall	1,965	-	1,965	-	-	-
Trosglwyddiadau rhwng cronfa ailbrizio a chyfrif incwm a gwariant	3,270	(671)	2,599	(671)	671	-
Cyfanswm yr incwm / (cost) cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn	2,801	(710)	2,091	(710)	710	-
Symudiad arall yn y flwyddyn	(1)	-	(1)	-	-	-
Balans ar 31 Gorffennaf 2023	2,505	496	3,001	496	(496)	-